

Univerzita Karlova v Praze

Filozofická fakulta

Ústav informačních studií a knihovnictví

Studijní program: informační studia a knihovnictví

Studijní obor: informační studia a knihovnictví

Bc. Luboš Zálom

**Aplikace zákona č. 106/1999 Sb. resp. Standardu
ISVS 012/01.02 na webech**

Diplomová práce

Praha 2007

Vedoucí diplomové práce: Doc. PhDr. Rudolf Vlasák

Oponent diplomové práce:

Datum obhajoby:

Hodnocení:

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci zpracoval samostatně a že jsem uvedl všechny použité informační zdroje.

V Praze, 6. srpna 2007

.....

podpis diplomanta

Identifikační záznam

ZÁLOM, Luboš. Aplikace zákona č. 106/1999 Sb. resp. Standardu ISVS 012/01.02 na webech [Application of act n. 106/1999 or Standard ISVS 012/01.02 on websites]. Praha, 2007. 92 s. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav informačních studií a knihovnictví 2007. Vedoucí diplomové práce Doc. PhDr. Rudolf Vlasák.

Abstrakt

Tématem diplomové práce je legislativa týkající se svobodného přístupu k informacím, tedy Zákona 106/1999 Sb. a poskytování povinných informací na webech veřejné správy. Diplomová práce popisuje jednotlivé právní normy, které na Zákon 106/1999 Sb. navazují, včetně jejich legislativního vývoje a novelizací. Sleduje praktické plnění požadavků Vyhlášky č. 422/2006 Sb. (dříve Standardu ISVS 012/01.02) na konkrétních příkladech.

Jako důležitá součást problematiky zveřejňování informací na webech je zmíněn též koncept přístupnosti webových stránek. Součástí práce je průzkum situace na webech měst a obcí ve vybraném okrese, ústředních orgánů a krajských úřadů a její kritické zhodnocení.

Klíčová slova

informace; právo na informace; státní správa; státní informační politika; veřejná správa; webové prezentace; webové portály; webové stránky;

Obsah

Obsah	6
Předmluva	8
Úvod.....	10
Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím	12
Vznik zákona 106/1999 Sb.	12
Povinnost zveřejňovat a poskytovat informace	14
Novelizace zákona 106/1999 Sb.	16
Poskytování informací organizacemi veřejné správy	20
Stručný popis legislativy o svobodném přístupu k informacím v zahraničí	21
USA.....	21
Velká Británie	23
Francie.....	25
Švédsko	25
Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/98/ES o opakovaném použití informací veřejného sektoru	27
Zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy v aktuálním znění	31
Vymezení pojmů	31
Standardy ISVS.....	33
Institucionální zajištění naplnění zákona o ISVS	35
Novelizace zákona o ISVS a jeho aktuální znění	36
Atestační střediska	38
Přechodná ustanovení	39
Další právní normy týkající se informačních systémů veřejné správy	41
Ministerstvo informatiky a jeho role v informační politice	44
Pravomoc Ministerstva informatiky.....	44
Činnost Ministerstva informatiky	46
Zveřejňování povinných informací na webech veřejné správy	49
Standard ISVS pro zveřejňování vybraných informací o veřejné správě způsobem umožňujícím dálkový přístup.....	49
Vymezení funkce Standardu č. 012/01.02	50
Pojmy ustanovené Standardem č. 012/01.02	51
Povinně zveřejňované informace	52
Vyhláška č. 442/2006 Sb.	54
Přístupnost webových stránek a její vztah k uveřejňování informací....	56
Web Content Accessibility Guidelines (WCAG)	56
Section 508.....	57
Blind Friendly Web (BFW)	57
Pravidla pro tvorbu přístupného webu (metodika Ministerstva informatiky ČR)	58
Uživatelé přístupného webu.....	58
Pravidla přístupného webu.....	60
Hodnocení povinných informací na webech veřejné správy	65
Soutěž Zlatý erb	65
Metodika hodnocení.....	65
Zjištěný stav plnění Vyhlášky č. 442/2006 Sb.....	67

Portál veřejné správy.....	67
Plnění Vyhlášky č. 422/2006 Sb. ve vybraném okrese – průzkum ...	70
Plnění Vyhlášky č. 422/2006 Sb. na webech ústředních veřejných institucí – průzkum	76
Plnění Vyhlášky č. 422/2006 Sb. na webech krajských úřadů – průzkum	79
Srovnání a vyhodnocení.....	81
Závěr	84
Použitá literatura	86
Evidence výpůjček	91

Předmluva

Téma této diplomové práce jsem si zvolil zejména na základě své orientace v problematice pravidel provozu webových stránek veřejných organizací, která vyplývá, mimo jiné, z mého působení na pozici správce webu Centra pro zjišťování výsledků vzdělávání. Zveřejňování povinných informací na webech státní správy pokládám za poměrně opomíjenou problematikou, a to jak povinnými institucemi, tak širokou veřejností. Je to však problematika relativně nová, a to zejména z toho důvodu, že poskytování informací občanům v našich podmínkách nemá, na rozdíl od jiných zemí, dlouhou tradici.

Cílem této práce je v úplnosti shrnout legislativu, která institucím veřejné správy ukládá povinnost poskytovat občanům informace (zejména zákon 106/1999 Sb., z něž vycházejí další právní normy), a pokusit se o zmapování současné situace zveřejňování povinných informací na webech státní správy.

Provedení průzkumu plnění požadavků legislativy na webech státní správy považuji za důležité, protože v současné době neexistuje žádný podobný komplexní průzkum, který by situaci popisoval. Jak z vyhodnocených výsledků překvapivě vyplývá, veřejné instituce na svých webech často nezveřejňují povinné informace v předepsané formě. Kromě struktury a správnosti zveřejňovaných povinných informací se zabývám též přístupností webových stránek, která je klíčová pro neomezený přístup k informacím pro nejrůznější typy uživatelů, včetně zdravotně handicapovaných. Výsledky průzkumu, doplněné přehlednými grafy, by měly poskytnout podklady k možné nápravě a odstranění chyb.

Podle osnovy zadání diplomové práce měl být jejím hlavním tématem Standard ISVS pro zveřejňování vybraných informací o veřejné správě způsobem umožňujícím dálkový přístup (012/01.02), ale protože byl k 1. lednu 2007, tedy v době, kdy bylo již téma diplomové práce zadáno, nahrazen vyhláškou 422/2006 Sb., vychází vyhodnocení webů veřejné

správy z této nově platné právní úpravy. Problematika legislativního vývoje je samozřejmě v textu popsána.

Rozsah práce je 92 stran. Použité informační zdroje jsou citovány dle normy ISO 690 a ISO 690-2.

Rád bych poděkoval Doc. PhDr. Rudolfu Vlasákovi za konzultace a cenné rady a slečně Pavlíně Kafříkové za pomoc při stylistické a jazykové úpravě.

Úvod

Jedním z úkolů státní informační politiky je zajišťovat tok veřejných informací od veřejných institucí směrem k občanům. Jedná se o informace o činnostech úřadů veřejné správy a samosprávy, které jsou důležité k tomu, aby byla zajištěna otevřenost vztahu státu vůči občanovi a fungovala tak určitá míra demokratické kontroly. Přístup občanů k informacím produkovaným veřejnou správou je v našich podmínkách relativně novou záležitostí. Zatímco v zemích západní Evropy a ve Spojených státech amerických má otevřenost veřejné správy dlouholetou tradici zajištěnou praxí ověřenou legislativou, země bývalého komunistického bloku si teprve v posledních letech začínají uvědomovat důležitost přístupu občanů k veřejným informacím.

První kapitola práce se týká základní právní normy, od níž se zveřejňování povinných informací odvíjí, tedy zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím. Popisuje vznik a vývoj tohoto zákona, jeho aktuální znění a povinnosti, které klade na veřejné instituce. Stručně jsou též popsány podobné právní úpravy v zahraničí, zejména americký zákon Freedom of Information Act.

Druhou právní normou, která je vyložena v další kapitole, je Směrnice evropského parlamentu a Rady 2003/98/ES, o opakovaném použití informací veřejného sektoru. Tato směrnice byla začleněna do českého právního řádu a zapříčinila novelizaci zákonů týkajících se informací ve veřejné správě.

Třetí kapitola se týká Zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy. Jde o zákon, který stanovuje povinnosti a práva institucí, které ISVS spravují a vlastní, a vytyčuje pravidla pro vytváření, správu a provoz systémů, včetně pravidel pro zveřejňování informací jejich prostředictvím. Od něj se odvíjely, po dobu své platnosti, všechny standardy a metodické pokyny pro praktická řešení poskytování

informací na internetu. V kapitole jsou popsány základní pojmy, které tento zákon stanovuje. Zmíněn je vývoj zákona a postupná novelizace.

Zákonem o ISVS byla upravena činnost Ministerstva informatiky, které bylo, až do svého zrušení a splnutí jeho agendy s agendou Ministerstva vnitra, ústředním správním úřadem, který reguloval rozvoj a tvorbu informačních systémů veřejné správy. Činností Ministerstva informatiky jako instituce zajišťující formulaci a realizaci koncepce státní informační politiky se zabývá čtvrtá kapitola této diplomové práce.

Pátá kapitola popisuje principy zveřejňování povinných informací na webech veřejné správy. Jde o Standard ISVS pro zveřejňování vybraných informací o veřejné správě způsobem umožňujícím dálkový přístup, který však byl v lednu 2007 nahrazen Vyhláškou č. 442/2006 Sb., kterou se stanoví struktura informací zveřejňovaných o povinném subjektu způsobem umožňujícím dálkový přístup. Kapitola uvádí základní pojmy ustanovené těmito normami a strukturu povinných informací.

Veřejné instituce mají povinnost poskytovat informace tak, aby nebyly handicapovány žádné skupiny občanů. Z toho důvodu je na webech veřejné správy nutné zachovávat tzv. pravidla přístupnosti. Základní charakteristiku těchto pravidel a jejich vztah k poskytování informací popisuje šestá kapitola.

Sedmá kapitola popisuje praktické plnění požadavků Vyhlášky na webech veřejné správy. Zmíněna je soutěž Zlatý erb, která vyhodnocuje úroveň webových prezentací měst a obcí, které se do soutěže přihlásí. Na základě vlastního průzkumu je dále popsán stav na webech měst a obcí vybraného okresu, ústředních orgánů veřejné správy a krajských úřadů. Závěrem kapitoly je vzájemné porovnání a nastínění možného vývoje a zlepšení do budoucna.

Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

Přístupu veřejnosti k informacím a povinnosti organizací veřejné správy informovat se týká článek 17 Listiny základních práv a svobod, který v odstavci 5 uvádí, že „státní orgány a orgány územní samosprávy jsou povinny přiměřeným způsobem poskytovat informace o své činnosti. Podmínky a provedení stanoví zákon.“

Zákon o svobodném přístupu k informacím je reakcí na skutečnost, že přestože Listina základních práv a svobod v podstatě právo na informace zaručovala, neexistoval žádný právní rámec, jakým způsobem mají být informace poskytovány a na jaké informace má veřejnost nárok. Právo občana na informace tak často nebylo naplňováno.

Původním záměrem, zamýšleným v roce 1995, bylo pouze vymezit právo na svobodný přístup k informacím jedním paragrafem, který by byl součástí tehdy projednávaného tiskového zákona. Toto řešení však nebylo uskutečněno a v roce 1998 byl představen návrh samostatného zákona, který by přístup k informacím řešil. Jako inspirace sloužil americký "Freedom of information act" z roku 1966 a francouzský zákon o přístupu k informacím z roku 1978.

Vznik zákona 106/1999 Sb.

Návrh textu zákona vypracovalo v roce 1997 občanské **sdržení HOST**, které při formulaci návrhu vycházelo z několika předpokladů. Prvním předpokladem bylo, že občan by měl mít právo na informace o všem, co se ho týká. Druhá teze říká, že veřejné záležitosti jsou takové, které nejsou tajné nebo úplně soukromé. Třetím předpokladem je, že na informace mají stejné právo všichni občané a netýká se tedy jen novinářů. Čtvrtým předpokladem bylo, že právo na informace by mělo být platné univerzálně, a není tedy nutné rozlišovat právo na informace v různých oborech a oblastech veřejného života.

Finální podoba zákona byla v Parlamentu ČR představena poslanci ODA **Oldřichem Kužilkem** a **Michaelem Žantovským**. Podle předkladatelů měl zákon uložit veřejné správě povinnost poskytovat všechny informace, kromě několika výjimek, které jsou přímo uvedené v zákoně. Návrh předpokládal, že některé informace mají být zveřejňovány automaticky k datu jejich vzniku, jiné na výslovné požádání. Návrh počítal s určitými sankcemi vůči organizacím veřejné správy, které by se proti požadavkům zákona prohřešily a odmítly by poskytnout v souladu se zákonem vyžádanou informaci. V této prvotní podobě zákona se počítalo s pokutou až do výše 50 tisíc Kč nebo ve vážných případech i se zákazem činnosti.

Návrh byl Poslaneckou sněmovnou Parlamentu ČR schválen v květnu 1998, ale nebyl přijat druhou komorou Parlamentu, která jej vrátila zpět k projednání z důvodu určitých legislativních nedostatků. Návrh Senátu se od poslaneckého lišil především přesným rozvedením procesu žádosti o informaci a jejího poskytnutí žadateli do jednotlivých fází. Senát dále upřesnil možnosti, jak bylo možné se odvolat proti odmítnutí vyřízení žádosti o informaci. Původní podoba zákona umožňovala podání žádosti o informaci jakoukoliv formou, tedy ústně, telefonicky nebo písemně, a pokud byl žadatel nespokojen s výsledkem žádosti, bylo další fází procesu správní řízení u soudu. Pokud byla žádost podána pouze ústně, neexistovaly by žádné dostatečné listinné podklady pro takové řízení. Návrh Senátu tady obsahuje pravidlo, podle kterého je možné při žádosti o informaci použít jakoukoliv formu, ale v případě nesouhlasu s rozhodnutím nebo jednáním orgánu veřejné správy musí žadatel svou žádost zopakovat písemnou formou. Dále se Senát zasazoval o to, aby do znění zákona byly zaneseny záruky na nedotknutelnost práva na soukromí.

V únoru 1999 schválila pozměněný návrh zákona Poslanecká sněmovna, ale Senátem bylo toto znění opět vráceno k dalšímu projednávání, tentokrát z důvodu údajných nedostatků v pasážích, které se týkaly odvolacího řízení. Dalším důvodem pro námitky Senátu bylo i stanovení

poplatků za některé poskytnuté informace – mnozí senátoři požadovali, aby poskytování informací bylo plně zdarma, kromě úhrady těch nejnezbytnějších výdajů. Zákon byl ve své finální verzi schválen Parlamentem ČR v květnu 1999.

Zákon o svobodném přístupu k informacím vstoupil v platnost k 1. lednu 2000. Upravuje podmínky práva svobodného přístupu k informacím, stanovuje základní podmínky, za kterých se informace poskytují, a definují subjekty, které mají povinnost informace poskytovat – v zákonu jsou uvedeny pojmem „povinný subjekt“. Dle zákona jde o orgány územní samosprávy, státní správy a organizace, které hospodaří s veřejnými penězi. Dalšími subjekty, které mají ze zákona povinnost poskytovat informace, jsou organizace, kterým bylo zákonem svěřeno rozhodování o právech nebo povinnostech fyzických nebo právnických osob v oblasti veřejné správy v tom rozsahu, který je vymezen jejich rozhodovací činností.

Povinnost zveřejňovat a poskytovat informace

Podle zákona musí každý povinný subjekt informace zveřejňovat přístupným způsobem informace o účelu založení organizace, popis organizační struktury včetně specifikace místa a způsobu, jak od organizace získat požadované informace, postup při vyřizování žádostí, výčet důležitých předpisů, které upravují činnost organizace, sazebník cen za poskytnutí informace, a výroční zprávu za uplynulý kalendářní rok shrnující poskytování informací. Organizace s povinností poskytovat informace, které přitom nejsou fyzickými osobami, mají uloženo zveřejňovat povinné informace i **způsobem, který umožňuje dálkový přístup**, tedy například na svých webových stránkách (v souladu s metodickým pokynem stanovující pravidla přístupného webu) nebo jakýmkoliv jiným způsobem prostřednictvím telekomunikačních technologií. Organizace má samozřejmě možnost zveřejňovat i další informace, pokud nejsou zákonem výslovně uvedeny jako tajné, a libovolnými dalšími způsoby. Organizace poskytují informace zájemci

buď na základě jeho žádosti, nebo zveřejněním požadované informace. Pokud je vyžadována informace, která již byla zveřejněna, má organizace možnost na tuto informaci pouze odkázat, ovšem v případě, že žadatel na poskytnutí informace, která již byla zveřejněna, trvá, organizace má povinnost ji přímo poskytnout.

Z povinnosti poskytovat informace jsou však vyňaty takové informace, které jsou podle Zákona č. 148/1998 Sb., o ochraně utajovaných skutečností pokládány za utajovanou skutečnost. Stejně tak nejsou zveřejňovány a poskytovány takové informace, které jsou podle Obchodního zákoníku považovány za obchodní tajemství, za porušení obchodního tajemství se však nepovažuje sdělení informací týkající se nakládání s prostředky státního rozpočtu nebo územního celku, případně používání majetku takových organizací. Dále jsou z povinnosti sdělovat informace vyjmuty údaje vypovídající o osobnosti fyzické osoby, například o národnosti, politické orientaci, původu, členství v politických stranách, náboženském vyznání, majetkových poměrech nebo sexuální orientaci. Takové informace mohou být poskytnuty nebo zveřejněny pouze s písemným souhlasem osoby, které se tyto informace týkají, nebo podle stanovení zvláštního zákona. Pokud osoba již nežije, mohou být informace osobního charakteru poskytnuty pouze tehdy, jestliže sdělením není poškozeno její dobré jméno a pověst. Poskytování dokumentů osobní povahy a obrazových nebo zvukových materiálů, které se týkají fyzické osoby, je omezeno zákonem o ochraně osobních údajů v informačních systémech. Nelze poskytovat informace o majetku fyzické nebo právnické osoby, která nemá ze zákona povinnost informace poskytovat, pokud tyto informace byly získány pomocí zákonů o zdravotním nebo sociálním zabezpečení, daních a poplatcích.

Informace není dále poskytována, jestliže by jejím zveřejněním byla porušena ochrana duševního vlastnictví nebo pokud informaci předala osoba, která nemá povinnost informovat a s poskytnutím informace nesouhlasila. Neposkytují se ani informace o rozhodnutí soudů, o plnění úkolů zpravodajských služeb nebo o právě probíhajících trestních řízeních

nebo tehdy, když organizace získala informace od osoby, na kterou se podle zákona vztahuje povinnost mlčenlivosti. Poskytování nebo zveřejňování informací může být omezeno tehdy, pokud jde o informace vztahující se k vnitřním předpisům dané organizace, nebo pokud jde o novou informaci.

Definice subjektu, který je podle Zákona 106/1999 Sb. subjektem povinným, je nicméně stále ne zcela jasná, a poskytuje možnost dvojího výkladu. Občan se může domáhat u veřejné instituce informací, ale může dostat zamítavou odpověď s odůvodněním, že dotazovaná organizace nemá ze zákona povinnost informaci poskytnout. V lednu 2007 byl Ústavním soudem vyřešen přelomový spor, který byl zahájen na základě stížnosti ze strany občana, jemuž bylo zamítnuto poskytnutí informace státním podnikem Letiště Praha, rozhodl, že jde o veřejnou instituci a má tedy povinnost poskytovat informace. Spor trval několik let (od roku 2003), a řešily jej všechny instance, které určily, že daný státní podnik povinnost k poskytování informací nemá. Teprve rozhodnutí Ústavního soudu toto stanovisko změnilo.

Jako hlavní kritérium určení, zda má organizace povinnost poskytovat informace, určil Ústavní soud účel, pro který byla organizace založena. Pokud jde o veřejný účel, tedy uspokojování veřejných nebo celospolečenských potřeb, jde o veřejnou instituci. Podle soudu je způsob založení organizace pouze dílčím a formálním aspektem. Předchozí rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, který se přiklonil na stranu žalovaného a uvedlo, že není možné zaměňovat pojem veřejný podnik s veřejnou institucí, byl Ústavním soudem vyvrácen tím, že veřejný podnik je v podstatě podmnožinou veřejné instituce, a tedy se na něj vztahují stejná pravidla.

Novelizace zákona 106/1999 Sb.

Protože bylo nutné zavést do českého právního řádu směrnici Evropského parlamentu a rady 2003/98/ES ze dne 17. listopadu 2003,

o opakovaném použití informací veřejného sektoru, byla Ministerstvem informatiky připravena novela zákona. Směrnice, která je podrobněji popsána dále v textu, uvádí požadavky, podle kterých by měly orgány veřejné správy členských zemí poskytovat veřejnosti informace. Dokument klade důraz především na transparentnost a odmítání diskriminace při přístupu k informacím. Kromě požadavků vyplývajících z evropské Směrnice byly do novely zahrnuty další změny, které odrážely zkušenosti za pět let fungování zákona o svobodném přístupu informací. Znamenalo to však do jisté míry i omezení práva na informace, které bylo vynuceno požadavky některých ministerstev. Při legislativním procesu v poslanecké sněmovně však nebyla omezení přijata a v novele bylo právo na informace rozšířeno a zpřesněno.

Novela byla Poslaneckou sněmovnou schválena v únoru 2006 a v březnu byla vyhlášena jako **Zákon č. 61/2006 Sb.** Účinnosti nabyl 23. března 2006.

Novelizovaný zákon zpřesňuje úpravu ve změnách některých postupů, které se týkají přístupu žadatele k informacím a chrání jej především před odmítavým a liknavým jednáním ze strany veřejné instituce, která má povinnost informace poskytnout. Nové platné znění zákona například zpřesňuje postup při poskytování informací, které se týkají kontrolní, dozorové nebo dohledové činnosti, a určuje, které informace smějí být poskytnuty a které podléhají utajení. Dalším zpřesněním je vymezení informací, které podléhají obchodnímu tajemství a umožňuje organizaci neposkytnout informaci jen tehdy, jestliže je požadovaná informace Obchodním zákoníkem přesně definována jako podléhající obchodnímu tajemství. Novela upřesňuje podmínky, kdy je možné získat informace o rozhodnutí soudů. Podle nového znění zákona je možné získat informace vyplývající z pravomocných rozsudků.

Novelizované znění zákona přidává v § 3 mezi definované pojmy pojem informace, jejíž definice v původním znění chyběla. Novela - ve snaze

zamezit obcházení povinnosti poskytovat informace - poukazuje na to, že informace, kterou má organizace k dispozici, není podle zákona informací - definuje informaci jako entitu nezávislou na nosiči, formě (informací podléhající zákonné povinnosti může tedy být jak psaný text v jakékoliv formě, tak i zvukový nebo obrazový záznam, stejně jako všechny další formy, které se mohou v budoucnu využívat) nebo její úplnosti. Přímo uvádí, že informací není myšlen počítačový program.

Nově je řešena otázka jazyka a formátu informací, které se zveřejňují. Pokud se informace zveřejňuje elektronicky, musí být zastoupena alespoň v jednom běžném formátu. Zveřejněná informace musí být zastoupena všemi formáty a jazyky, ve kterých byla vytvořena. Jestliže je informace zveřejňována na základě žádosti, organizace je povinna poskytnout žadateli informaci ve formátu a jazyku, který je požadován, a pokud organizace nemá informaci k dispozici v požadovaném jazyce či formátu, musí si ji opatřit – postarat se o překlad do žádaného jazyka nebo konverzi do požadovaného formátu. Platí to ovšem pouze v případě, že by tato konverze nebo překlad neznamenal pro organizaci příliš vysokou časovou nebo finanční zátěž. Zákon také výslovně nařizuje preferenci elektronické formy poskytnutí informace před klasickou poštovní cestou.

Podle doporučení Ministerstva informatiky, které bylo vydáno měsíc před ukončením jeho činnosti, by měly organizace veřejné správy, které mají povinnost zveřejňovat informace, použít otevřené formáty dokumentů – tedy formát Open Document Format for Office Application (.odt pro texty, .ods pro tabulky a .odp pro prezentace). Webové dokumenty, které je možné zobrazit pomocí internetového prohlížeče, je vhodné uvádět ve formátu XHTML 1.0 nebo případně HTML 4.01. Pro dokumenty, které již není třeba dále editovat, je vhodné použít některý z formátů PDF (Portable Document Format/A-1 nebo Portable Document Format v1.5 nebo vyšší). Pokud dokument nemusí být nijak formátován, je možné podle doporučení Ministerstva informatiky použít jednoduše formát .txt.

Novela rozšiřuje výčet informací, které organizace musí povinně zveřejňovat. Tato úprava přidává takové údaje, které přispívají k lepší komunikaci občanů s veřejnou správou nebo přidává některé informace týkající se poskytování a zveřejňování informací. Jde například o adresu elektronické podatelny, zveřejnění usnesení nadřízeného orgánu o výši úhrad, nebo dokumenty obecné povahy (např. právní předpisy vydané organizací). Důležitou informací, kterou organizace má povinnost zveřejnit, jsou seznamy hlavních dokumentů mající strategickou a koncepční povahu, a díky kterým je možné získat znalosti o činnosti a náplni organizace. Tyto dokumenty, společně s vydávanými právními předpisy, musí být zveřejněny na webových stránkách.

Na webových stránkách organizace musí být nově zveřejněny i ty informace, které předtím poskytla jednotlivým žadatelům, a to do 15 dnů. Je to šetrné zejména k času žadatele, který si nejprve může požadovanou informaci najít na webových stránkách, pokud se na ni již někdo dotazoval.

Novela, kromě zveřejňování informací na webu, ukládá také povinnost zveřejňovat informace prostřednictvím Portálu veřejné správy.

Novela zákona ruší možnost organizace požadovat libovolné úhrady za to, že vyhledá a zprostředkuje vyžádané informace, a smí si nechat uhradit pouze náklady na vynaložený materiál, jako např. cenu papíru nebo tisku. Pokud však poskytnutí informace zahrnuje rozsáhlá vyhledávání a zpracování, je organizaci umožněno stanovit si cenu za práci, ale pouze ve výši, která je stanovena Nařízením vlády ze dne 29. března 2006, o zásadách stanovení úhrad a licenčních odměn za poskytování informací podle zákona o svobodném přístupu k informacím. Toto nařízení umožňuje stanovit sazebník, který bude odvozen z nákladů na mzdy, které jsou spojené s obtížným a rozsáhlým vyhledáváním a zpracováním informací. Organizace má také povinnost předem žadatele obeznámit s výší částky, která mu za sdělení informace

bude naúčtována, a v případě, že organizace tento údaj žadateli nesdělí, nemá právo žádnou úhradu vymáhat.

Zákon v novelizované podobě dále mění mechanismus ochrany žadatele před nečinností ze strany dotazované organizace. Podle nového § 16a žadatelé mohou podávat stížnost na postup při vyřizování žádosti, pokud je dotazovaná organizace nečinná nebo pokud si stanoví nepřiměřenou cenu za poskytnutí informace. Stížnosti posléze řeší nadřízený orgán, který má pravomoc dotazované organizaci přikázat informaci poskytnout nebo nařídit změnu výše úhrady.

Nově novela řeší problematiku informací, které jsou chráněné právem k duševnímu vlastnictví. Podle původního znění zákona mohly organizace odmítnout informaci poskytnout s odůvodněním, že její sdělení by znamenalo porušení autorských práv. Novela ukládá dotazované organizaci, která má povinnost poskytovat informace, připravit typové licenční smlouvy, podle kterých se autorskoprávní problematika v takovýchto případech řeší. Typové smlouvy musejí být zpřístupněny způsobem umožňující dálkový přístup, tedy nejlépe na webových stránkách organizace.

Poskytování informací organizacemi veřejné správy

Žádost o poskytnutí informace podle Zákona 106/1999 Sb. je možné podat písemně nebo ústně. Pro žadatele je však samozřejmě výhodnější provést písemnou žádost, protože existují jasné doklady o jeho žádosti, zejména tehdy, kdy jde o složitější záležitost. V případě informací, které je možné získat okamžitě a na počkání, je však vhodnější ústní žádost.

Poté, co žadatel podá svou žádost o informaci, se rozběhne třicetidenní lhůta, během které má organizace povinnost žádost vyřídit. Žadatel může obdržet informaci, nebo dostat vyrozumění, že požadovaná informace například není v působnosti dotazované organizace. Vyskytují se však případy, kdy organizace na žádost nereaguje. Řešení této situace

přináší novela zákona, která dává nadřízenému úřadu možnost přikázat dotazované organizaci žádost řešit.

Pokud byla žádost organizací zamítnuta, má žadatel možnost se během patnáctidenní lhůty proti tomuto rozhodnutí odvolat. O odvolání rozhoduje nadřízený orgán, pokud jde o organizaci státní správy, nebo Rada zastupitelstva v případě, že jde o obec v samostatné působnosti.

Stručný popis legislativy o svobodném přístupu k informacím v zahraničí

USA

Jak již bylo zmíněno, jednou z hlavních inspirací pro tvůrce Zákona 106/1999 Sb. byl americký zákon o svobodě informací (Freedom of Information Act § 552; FOIA), podepsaný v roce 1966 prezidentem Lyndonem Johnsonem a realizující právo na informace, které americkým občanům zaručuje Ústava. Zákon ukládá každému úřadu (ministerstvo, vládní korporace, vojenský útvar, státem řízená firma nebo další organizace výkonné moci) zpřístupňovat informace o organizační struktuře, uvést místa, kde má občan možnost žádat o informace nebo obdržet rozhodnutí, dále oznámení o postupu celého procesu žádosti o informace, příslušné formuláře a jejich popis, příručky správního aparátu a pokyny, které se dotýkají občanů.

Zákon byl za dobu své existence několikrát novelizován, například v 80. letech omezil prezident Ronald Reagan přístup ke spisům Ústřední zpravodajské služby (CIA) a Federálního úřadu pro vyšetřování (FBI). V 90. letech byla novelou podepsanou Billem Clintonem legislativa rozšířena o povinnost vládních subjektů zpřístupňovat informace elektronickým způsobem. Jde o pozměňovací návrh nazvaný Electronic Freedom Information.

Zákon není vztahován na pravidla, která mají vztah jen k zaměstnancům a vnitřnímu chodu úřadu, na záznamy, které jsou utajované z důvodu

národní obrany a bezpečnosti, na soukromé informace (např. lékařského charakteru), záležitosti s povahou obchodního tajemství, vyšetřovací záznamy, geofyzikální a geologické informace o přírodních zdrojích, a další informace, které z jsou výslovně chráněny proti uveřejnění jiným zákonem.

V případě žádosti o informaci má úřad povinnost během dvaceti pracovních dnů rozhodnout, zda žádosti na základě výše uvedených omezení vyhoví. Není však možné odepřít informaci Kongresu. V případě stížnosti ze strany žadatele přezkoumává celou záležitost soud, který má možnost úřadu přikázat poskytnutí dané informace nebo závěry úřadu potvrdit a poskytnutí informace zamítnout.

Americký zákon o svobodě informací počítá s poplatky, které musí žadatel o informace zaplatit a přispět tak na uhrazení přímých nákladů na vyhledání a pořízení informace. V případě, že žadatel je nekomerční, vědeckou nebo vzdělávací institucí a má v úmyslu využít informace pro nekomerční účely, rovnají se poplatky pouze nákladům na kopírování. Pokud je využití požadované informace komerční, pak se k celkovým nákladům přičítají náklady posouzení. Podle zákona je možné poplatky libovolně snížit v případě, že je sdělením informace naplněn veřejný zájem.

Každý úřad má povinnost předložit nejpozději do 1. března výroční zprávu, která musí obsahovat počet odvolání, počet zamítnutých žádostí a odůvodnění zamítnutí, jména a funkce osob, které mají odpovědnost za neposkytnutí informace, výsledky šetření neoprávněného neposkytnutí informací, přehled poplatků a celkovou částku, kterou úřad za poskytnutí informací vybral. Dále musí zpráva obsahovat vnitřní předpisy úřadu, které se k zákonu FOIA vztahují.

Informace, které jsou v rámci zákona zveřejňované na webových stránkách veřejných institucí, se nacházejí v přesně vymezené sekci stránek (FOIA Home Page). Obsahují referenční příručku pro podávání

žádostí o informace, která uvádí místo, kde je možné o informaci požádat, stanovuje základní poplatky, atd. Dále obsahuje seznam všech formulářů, včetně odkazu k jejich elektronické podobě, které je nutné používat při komunikaci s příslušným úřadem.

Od roku 1996 mají americké úřady povinnost zveřejňovat vybrané informace v elektronické podobě. Tyto informace pak je možné získat přímo prostřednictvím webové stránky a není tedy nutné o ně žádat. Mezi tyto informace patří:

- Konečné závěry a nařízení provedené soudem;
- Konečná znění zákonů a interpretace, které nebyly zveřejněny ve Federálním registru;
- Návody a manuály pro administrativní personál, který přichází do styku s veřejností;
- Kopie záznamů, které byly předmětem žádostí o informace na základě zákona FOIA;
- Výroční zpráva o zveřejňování informací, kterou má organizace povinnost vydat.

Velká Británie

Ve Velké Británii je zákon o volném přístupu k informacím v platnosti od 1. ledna 2005. Zákon, který vešel v platnost společně s nařízením o informacích ohledně životního prostředí (které odpovídá požadavkům Evropské unie) a novelou zákona o ochraně osobních údajů, byl britskou vládou koncipován jako součást nové politiky otevřenosti.

Zákon je závazný pro více než 100 tisíc veřejných institucí, mezi které spadají ministerstva, zdravotnická zařízení včetně soukromých lékařů, školské instituce, orgány místní samosprávy, atd.

Žadatel o informace má možnost podat písemně nebo v elektronické podobě žádost o jakoukoliv informaci, která se nachází v držení

dotazované organizace. Zákon se vztahuje nejen na informace vzniklé po datu, kdy zákon vstoupil v platnost, ale i na dokumenty staršího data.

Organizace má povinnost dotazovanou informaci zpřístupnit, s výjimkou případů, které jsou zákonem výslovně uvedeny. Jde zejména o informace vztahující se k národní obraně a bezpečnosti, mezinárodním vztahům nebo vynucování práva. I v těchto případech je však posuzováno, zda není veřejný zájem na sdělení informace důležitější, než její utajení, a v případě, že je veřejný zájem vyhodnocen jako prioritní, musí být informace podána.

Dotazovaná organizace má povinnost odpovědět na dotaz nejdéle do dvaceti pracovních dnů, přičemž tato lhůta může být ve výjimečných případech prodloužena, pokud je třeba ověřit, zda uveřejnění informace splňuje naplnění veřejného zájmu.

Organizace si za poskytnutí informace neúčtuje žádné poplatky, kromě nákladů na tisk, kopírování nebo poštovních výdajů. Zákon však stanovuje maximální hranici nákladů, při jejímž překročení organizace informaci poskytnout nemusí. U státních úřadů stanovuje zákon tuto hranici na částku 600 liber, u jiných organizací jde o 450 liber.

Jestliže organizace poskytnutí informace odmítne, má povinnost sdělit, z jakého důvodu tak učinila. Žadatel má následně právo pokusit se toto rozhodnutí změnit stížností nejprve přímo u dotazované organizace, nebo později u zmocněnce pro informace, jehož rozhodnutí je pro dotazovanou organizaci závazné. Proti rozhodnutí zmocněnce pro informace je možné se odvolat prostřednictvím soudu.

Rozhodnutí zmocněnce pro informace je však možné zvrátit také ministerským vetem. Ministr tak má právo zrušit rozhodnutí, kterým bylo organizaci uloženo poskytnout určitou informaci.

Francie

Francouzský zákon č. 78-753 týkající se různých opatření ke zlepšení vztahů mezi správními úřady a veřejností a různých ustanovení administrativního, sociálního a daňového charakteru, který vstoupil v platnost 17. července 1978, je hlavní francouzskou právní úpravou normou upravující povinnost státních úřadů informovat veřejnost.

Zákon přiznává občanům právo na volný přístup k úředním dokumentům, které nemají jmenovitý charakter. Jde o jakékoliv úřední zprávy, referáty, statistiky, oběžníky, zvukové i vizuální záznamy. Přístup k dokumentům je bezplatný a je umožněn přímo na místě. Ze zákona jsou vyňaty dokumenty, jejichž zveřejnění by mohlo vyzradit utajené informace o jednání vlády, bezpečnostní politice nebo národní obraně, o probíhajících soudních řízení nebo vyšetřování v oblasti daňových nebo celních zákonů, aj. Podle zákona je vypracován a průběžně aktualizovaná seznam dokumentů, které nemohou být zveřejňovány.

Roku 2005 byla francouzskou legislativou přijata úprava, která do právního řádu implementuje Evropskou směrnici 2003/98/EC

Švédsko

Švédská legislativa vztahující se ke svobodě informací je začleněna do platné ústavy. Podle ní mají občané plné právo seznamovat se s veřejnými úředními dokumenty, s několika pevně stanovenými výjimkami. Mezi ně patří dokumenty, které se vztahují k bezpečnosti státu nebo k zahraniční politice, centrálních finančních operací a měnové politice, policejnímu vyšetřování kriminálních činů nebo osobnosti a ekonomickým záležitostem soukromých osob. Specifikem je omezení u dokumentů, které se týkají zachování živočišných nebo rostlinných druhů.

Jako dokument, který podléhá zveřejňovací povinnosti, se pro potřeby legislativy myslí jakákoliv písemnost nebo audiovizuální záznam. Dopisy, které jsou adresovány veřejnému úřadu, jsou považovány za úřední listinu tehdy, pokud se týká konkrétní činnosti úřadu.

Veřejné listiny jsou zpřístupňovány na žádost v místě, kde jsou drženy, a bez jakéhokoliv poplatku. Zpoplatněno je pouze pořízení opisu nebo kopie listiny. Dokument je možné libovolně kopírovat a reprodukovat.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/98/ES o opakovaném použití informací veřejného sektoru

Směrnice 2003/98/ES úzce souvisí s novelou zákona o svobodném přístupu k informacím. Nutnost jejího začlenění do právního řádu České republiky byla jedním z důvodů novely Zákona 106/1999 Sb. Má za cíl rozšířit přístup k dokumentům veřejných institucí členských států Evropské unie a další užití informací v nich obsažených. Výrazem „další užití“ je myšleno následné užití dokumentu osobou, která jej získala od veřejné instituce, a zahrnuje jak nekomerční, tak i komerční užití. Organizacím veřejné správy je doporučeno vytvářet tyto dokumenty v elektronické podobě v obecných formátech, které je možné zobrazit bez nutnosti použití speciálního programového vybavení.

Směrnice vstoupila v účinnost 31. prosince 2003 a členskými státy bylo uloženo přizpůsobit se jí do 1. července 2005.

Směrnice uvádí, že cílů usnadnění tvorby informačních služeb a produktů ve veřejném sektoru států Evropské unie nemůže být v úplnosti dosaženo pouze jednotlivými politikami členských států. Podle zásad subsidiarity směrnice předpokládá při zajišťování jednotnosti poskytování informací veřejným sektorem určitou míru harmonizace.

Směrnice definuje **veřejnoprávní subjekt jako nekomerční instituci zřízenou za účelem uspokojování veřejného zájmu s právní subjektivitou a s napojením na veřejný rozpočet**. Pojmem veřejnoprávní subjekt je myšlen státní, regionální nebo místní orgán, nebo veřejnoprávní subjekt, který je vytvořen jedním nebo více takovými subjekty. Pojmem dokument je pro potřeby směrnice myšlen obsah v jakékoli formě a na jakémkoliv nosiči, tedy v tištěné písemné formě, uložený v některém z elektronických formátů, nebo audiovizuální obsah. Dokumentem je též myšlena jakákoliv část tohoto obsahu. Do pojmu dokument nespádají počítačové programy nebo jejich části.

Směrnice zdůrazňuje důležitost přístupu občanů k informacím a k jejich získávání. Jednou z činností veřejného sektoru je podle ní shromažďování, vytváření a šíření informací z rozličných okruhů – sociální, geografické, ekonomické, právní, o vzdělávání, atd.

Mezi způsoby, jak jednotlivé členské státy a jejich veřejné sektory pracují s informacemi, existovaly výrazné rozdíly. Směrnice definuje veřejný sektor jako základní zdroj dokumentů, jehož plné využití brání hospodářskému rozvoji napříč Evropou. Bylo tedy nutné vytvořit systém minimálně požadovaných pravidel opakovaného použití dokumentů a informací veřejném sektoru, přičemž členským státům samozřejmě není bráněno v tom, aby se pokoušely vytvářet širší rámec činností. Opakované použití dokumentů znamená jejich využití k jiným účelům, než k jakým byly orgánem veřejného sektoru vytvořeny a používány. Může jít o jejich využití občanem i komerční organizací. Úkolem veřejné správy je těmto zájemcům požadované informace zpřístupňovat. Přitom se tato směrnice však nevztahuje na všechny dokumenty a jejich použití, ale pouze tehdy, pokud organizace veřejné správy poskytují na informace licence, šíří je, nebo jsou ze zákona povinny informace poskytovat.

Směrnice je postavena na platných úpravách přístupu k informacím, které fungují ve členských zemích EU, a nevztahuje se na takové situace, pokud je přístup a nakládání s dokumenty veřejného sektoru upraveno nějakým zvláštním právním předpisem. Směrnice se nevztahuje na dokumenty, které svou povahou nespádají do oblasti veřejných záležitostí, ve kterých veřejné instituce vyvíjejí činnost. Dále nezasahuje do nakládání s dokumenty, ke kterým vlastní autorská práva třetí strana, nebo informace, které nejsou zveřejňovány z důvodu ochrany bezpečnosti státu nebo obrany, nebo zachování obchodního nebo statistického tajemství. Zasahováno není též do informací, které jsou v držení vzdělávacích nebo výzkumných institucí a knihoven, nebo institucí pracujících v oblasti kultury.

V rámci rovného přístupu k informacím směrnice stanovuje rámcová pravidla pro vybírání poplatků za zprostředkování informace, přičemž celkový příjem by neměl být vyšší, než celkové náklady na pořízení, správu a šíření informace samotné. Směrnice předepisuje horní hranici výše poplatků, což zahrnuje možnost členského státu stanovit poplatky nižší nebo žádné.

Podmínky a poplatky vyžadované pro opakované použití dokumentů vytvořených a spravovaných organizací veřejného sektoru musí být podle směrnice stanoveny předem a v dostupné elektronické formě zveřejněny. Je dále třeba uvést dodatečné poplatky v netypických situacích a seznámit zájemce s tím, jaké faktory budou při stanovení těchto poplatků brány v úvahu.

Určité informace je možné zpřístupnit na základě licence, které však nesmějí být v rozporu s principem opakovaného použití dokumentů, nesmějí sloužit jako záměrné znepřístupňování informací.

Směrnice připomíná, že organizace veřejného sektoru by při zpřístupňování informací měly brát ohled na potřeby a specifické podmínky zdravotně postižených osob, z čehož plyne nutnost uchovávat, zpracovávat a zpřístupňovat informace v takové formě, která nebude pro žádného uživatele znamenat nepřekonatelnou překážku. Směrnice se samozřejmě nezmiňuje o konkrétních opatření ve smyslu přístupnosti informací, ta jsou věcí každého členského státu.

Pro dostupnost informací jednoho členského státu v celé Evropské unii směrnice zdůrazňuje vhodnost použití nástrojů, které dostupnost zvyšují, jako jsou seznamy fondů nebo internetové portály pro dokumenty, které existují v elektronické podobě na internetu. Příkladem takového portálu, který integruje dokumenty a informace z různých úrovní a institucí veřejné správy je Portál veřejné správy nebo Školský vzdělávací a informační portál EDU.cz.

Organizace veřejného sektoru mají poskytovat své dokumenty ve všech existujících formátech a jazycích a v elektronické formě. Pokud je však pořízení dalších kopií nebo jazykových mutací příliš nákladné, nemají povinnost tyto vytvářet ani v případě, když jsou o takovou informaci požádány.

Zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy v aktuálním znění

Zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a změně některých dalších zákonů byl schválen Parlamentem ČR v červenci 2000. Jde o klíčový zákon, který završuje dlouhodobou snahu o vytvoření jednotné legislativy pro tvorbu státní informační politiky. Hlavním účelem zákona bylo vytvořit podmínky pro správu a využívání informací obsažených v jednotlivých informačních systémech na sobě nezávislých orgánů veřejné správy. Nejdůležitější snahou tedy bylo zavedení jednotnosti a interoperability a napravit tak dřívější situaci, kdy jednotlivé informační systémy stály odděleně, možnost jejich vzájemné komunikace byla na různé úrovni a systémy tak netvořily žádný funkční celek. Roztříštěnost informačních systémů veřejné správy, která způsobovala zbytečnou potřebu administrativy a zatěžovala jak orgány veřejné správy, tak i občany, byla jednou z hlavních překážek na cestě k e-governmentu a moderní státní informační politice.

Vymezení pojmů

Prínosem zákona o ISVS je v neposlední řadě ujednocení termínů a výklad pojmů, které se v oblasti informačních systémů veřejné správy používají.

Informačním systémem je podle zákona o ISVS myšlen systém, který zabezpečuje soustavnou informační činnost s konkrétním účelem. Hlavními funkcemi informačního systému jsou zpracování a zpřístupňování dat, která musí být uspořádána v závislosti na konkrétním účelu daného informačního systému. Do pojmu informační systém dále spadají postupy a technologická řešení, která jsou zapotřebí k provozování informačních služeb. Informačními systémy veřejné správy jsou dle zákona soubory informačních systémů, které jsou zřízeny a využívány pro činnosti veřejné správy, a jsou tedy budovány pro ministerstva, orgány místní samosprávy, správní úřady aj. Patří sem,

mimo jiné, i informační systémy institucí, jejichž činnost je upravena zvláštními zákony.

Mezi tyto zákony, upravující činnost některých speciálních informačních systémů, patří zejména Zákon č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, Zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, Zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, aj. Zákon o ISVS uvádí výjimky, na které se jeho znění nevztahuje – jde o informační systémy vedené Policií ČR při prevenci a odhalování trestné činnosti (upraveno Zákonem č. 153/1994 Sb., o Policii České republiky), Ministerstvem financí provádějícím finančně analytickou činnost upravenou zvláštním zákonem (podle zákona č. 61/1994 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti), zpravodajskými službami (podle Zákona č. 153/1994 Sb., o zpravodajských službách). Dále se zákon o ISVS netýká informačních systémů vedených Ministerstvem obrany, pokud provádí bezpečnostní prověrky, a Národním bezpečnostním úřadem. Zákon se také nevztahuje na systémy, které jsou využívány správci ISVS na jejich provoz a údržbu.

Za **správce** ISVS je označen subjekt, který nakládá s prostředky zpracování informací, je za informační systém odpovědný a stanovuje účel jeho fungování. **Provozovatelem** ISVS je subjekt, který v souvislosti s informačním systémem vykonává nějakou informační činnost. Tato funkce se může shodovat se správcem ISVS, ale může jí být pověřen i jiný subjekt, pokud to však není výslovně vyloučeno zákonem. Pokud jsou práva a povinnosti správců nebo provozovatelů ISVS upravena jinými zvláštními zákony, jako tomu je například v případě zákona o ochraně osobních údajů nebo o svobodném přístupu k informacím (jehož platnost jako standardu ISVS je hlavním tématem této práce), není do těchto práv a povinností zákonem o ISVS zasahováno.

Orgány veřejné správy provozující informační systém mají dle zákona o ISVS povinnost vytvářet v souladu s legislativou koncepci

informačních systémů v závislosti na činnosti konkrétní instituce veřejné správy, respektovat a dodržovat stanovené standardy, zajišťovat atestaci systémů, zveřejňovat o svém systému informace, poskytovat informace ze systému prostřednictvím referenčního rozhraní (viz níže) a zajišťovat bezpečnost informací.

Standardy ISVS

Zákon o ISVS z roku 2000 stanovil tzv. standardy ISVS jako soubor pravidel, která jsou spojena s budováním a využíváním informačních systémů veřejné správy. Stanovené standardy však byly novelou roku 2006 (Zákon č. 81/2006 Sb.), která vstoupila v platnost 1. ledna 2007, zrušeny, přičemž některé standardy byly nahrazeny vyhláškami a metodickými pokyny Ministerstva informatiky. To má za důsledek, že po dodavatelích informačních systémů pro veřejnou správu není možné při výběrovém řízení požadovat atestaci podle standardů ISVS, jak tomu bylo v dřívějších letech. Atestací je myšleno stanovení použitelnosti informačního systému a jeho soulad se stanovenými normami. Atestace jsou prováděny nezávislými atestačními středisky. Od ledna 2007 si atestace informačních systémů veřejné správy zajišťují samy veřejné organizace a atestace je prováděna pro všechny jejich informační systémy souhrnně.

Postupně bylo vydáno celkem 19 standardů ISVS:

- Standard ISVS pro strukturu a výměnný formát digitální technické mapy města;
- Standard ISVS pro komunikaci informačních systémů na bázi protokolů TCP/IP;
- Standard ISVS pro popis datových prvků;
- Standard ISVS pro národní prostředí;

- Standard ISVS pro náležitosti životního cyklu informačního systému;
- Standard ISVS pro pověřování k výkonu atestací a pro náležitosti provozu atestačních středisek;
- Standard ISVS pro náležitosti procesu a metodiky atestace jakosti produktů;
- Standard ISVS k prostorové identifikaci;
- Standard ISVS – Katalog jednoduchých datových prvků;
- Standard ISVS – Katalog složených datových prvků;
- Standard ISVS pro strukturu a výměnný formát metadat informačních zdrojů;
- Standard ISVS pro zveřejňování vybraných informací o veřejné správě způsobem umožňujícím dálkový přístup;
- Standard ISVS pro informační systémy v oblasti personální a platové;
- Standard ISVS pro atestace shody informačních systémů veřejné správy se standardy ISVS;
- Standard ISVS pro transkripci neběžných latinských znaků do znaků podle kódové tabulky ISO Latin 2;
- Standard ISVS pro provoz elektronických podatelů ve vztahu k používání zaručeného elektronického podpisu;

- Standard ISVS stanovující povinné požadavky na metodiku atestace shody IS se Standardem ISVS pro náležitosti životního cyklu IS;
- Standard ISVS stanovující povinné požadavky na metodiku atestace shody IS se standardizovanými datovými prvky;
- Standard ISVS pro tvorbu doménových jmen ve veřejné správě.

Technická, právní a organizační opatření, která vytvářejí jednotné prostředí integrující informační systémy veřejné správy, jsou shrnuta v termínu referenční rozhraní. Rozhraní poskytuje společené služby informačním systémům a zahrnuje tok informací mezi nimi, přičemž je brána v úvahu i výměna informací mimo území ČR.

Institucionální zajištění naplnění zákona o ISVS

Zákonem o ISVS schváleným v roce 2000 byl zrušen **Úřad pro státní informační systém** a vznikla nová instituce – **Úřad pro veřejné informační systémy**. Hlavním úkolem, Úřadu pro veřejné informační systémy (ÚVIS) byl rozvoj a budování informačních systémů veřejné správy, k čemuž vytváří a spravuje znalostní bázi. Dále bylo jeho funkcí umožňovat efektivní výměnu informací mezi institucemi veřejné správy navzájem, i tok informací směrem k veřejnosti. Zpracoval návrhy strategických dokumentů, které se týkaly informačních systémů veřejné správy a připravoval dokumenty popisující informační potřeby veřejné správy v ČR. ÚVIS byl hlavní autoritou, která vydávala standardy a měla pravomoc udělovat nebo odnímat firmám oprávnění k provádění atestací, ale také postihovat porušování povinností, které orgánům veřejné správy nařizuje zákon o ISVS. Platnost standardů, výčet atestačních středisek a další informace související s informačními systémy veřejné správy ÚVIS vydával ve Věstníku.

ÚVIS byl později, k 1. lednu 2003, zrušen a nahrazen **Ministerstvem informatiky**, které všechny jeho kompetence převzalo.

Novelizace zákona o ISVS a jeho aktuální znění

Od uvedení zákona o ISVS v platnost vznikla postupem doby potřeba dosavadní legislativu novelizovat, a to zejména z důvodu, že závazné standardy informačních systémů, které měly funkci technických norem předepisovaných zákonem, se dostaly do rozporu se zákonnými úpravami pro územně samosprávné celky. Zákon o ISVS ukládal nejen orgánům veřejné správy, ale i institucím místní samosprávy (obce a kraje v samostatné působnosti) dodržovat ustanovení standardů, které ve Věstníku zveřejňoval ÚVIS a později Ministerstvo informatiky. Novela zákona o ISVS zahrnoval také další určité změny v povinnostech a právech právnických a fyzických osob, které se podílejí na správě a provozu informačních systémů veřejné správy. Jednou z hlavních změn, která byla již zmíněna výše, bylo nahrazení standardů, tedy pravidel pro řízení informačních systémů veřejné správy, vyhláškami a metodickými pokyny, které byly zamyšleny jako doporučení ministerstva ve vztahu k ISVS. Důležitou součástí návrhu novely byla povinnost institucí veřejné správy přispůsobit svoje webové stránky tak, aby byly přístupné pro zdravotně postižené osoby.

Novela mimo jiné dále uvádí institut dlouhodobého řízení informačních systémů, který zahrnuje návrh, budování a kontrolu dodržování koncepcí informačních služeb a potřeb orgánu veřejné správy a upřesňuje principy vztahující se k správě informačního systému po celou dobu jeho provozu. Na dlouhodobé řízení informačních systémů navazují pravidla pro hodnocení bezpečnostních rizik a opatření, která mají bezpečnost informačního systému zvyšovat.

Novela zákona byla schválena Parlamentem ČR v únoru 2006 (Zákon č. 81/2006 Sb.), přičemž účinnost zákona z toho důvodu, že některé z technických změn nebylo možné uskutečnit ihned, byla rozdělena na několik termínů – 1. leden 2007 byl termínem, který se týkal atestace informačních systémů, a 1. leden 2008 je datem, do kterého musí webové stránky orgánů veřejné správy splňovat pravidla přístupnosti,

aby nedocházelo k diskriminaci handicapovaných uživatelů. Tato pravidla zveřejňování informací na webových stránkách, shrnutá v příslušné metodice, byla původně pouze doporučením, v současné novele zákona jsou však povinná.

Webové stránky musí být přístupné všem uživatelům bez ohledu na jejich možný handicap, a to jak handicap pramenící z tělesného nebo zdravotního postižení, tak z momentálních technických podmínek. Zdravotně nebo tělesně postižení mohou používat speciální nástroje a zařízení, která jim pomáhají získávat z webových stránek informace, které by jinak kvůli svému postižení nebyli schopni získat. Webové stránky proto musí být koncipovány tak, aby s nimi tyto nástroje dokázaly spolupracovat. Přístupný web vychází vstříc i uživatelům, kteří například používají zastaralejší nebo neobvyklá zobrazovací zařízení, programy nebo operační systémy. Problematika přístupnosti webu, jako důležitý aspekt zveřejňování informací na webových stránkách orgánů veřejné správy, bude podrobněji popsána dále v textu.

Do schválené podoby novelizovaného zákona proniklo zrušení standardů ISVS zamýšlené v návrhu novely. Zrušení se týká všech standardů, ale jejich pravidla jsou nadále zabezpečena pomocí vyhlášek vydávaných Ministerstvem informatiky.

Ministerstvo informatiky dostalo pravomoc vyhlašovat datové prvky a určovat jejich obsah, a stalo se správcem veřejného informačního systému o datových prvcích. Orgánům veřejné správy byla uložena povinnost do tohoto informačního systému dodávat informace o datových prvcích, které jejich informační systémy používají.

Velmi důležitou je část novely týkající se Portálu veřejné správy, umístěném na adrese <http://www.portal.gov.cz>, který je jejím schválením označen za tzv. elektronickou podatelnu státu, a jde tedy o jediný bod, prostřednictvím jehož je možné navazovat komunikaci s celou veřejnou správou. Podle novely jsou elektronické zprávy podané

prostřednictvím Portálu a opatřené elektronickými podpisem považovány za doručené úřadům. Tato změna významně zefektivňuje komunikaci občanů a firem s orgány státní správy.

Novela zákona zavedla vydávání **výpisů a ověřených výstupů** z ISVS, což jsou dokumenty vzniklé převedením výpisu z informačního systému do listinné podoby. Tyto výstupy lze vydávat ze systémů, které jsou veřejně přístupné (tedy například z obchodního rejstříku, katastru nemovitostí nebo živnostenského rejstříku). V případě, že je informační systém neveřejným, musí být vydávání výpisů upravena speciálním zákonem; ten určí, komu lze výpis vydat a jaký rozsah bude výpis mít. Ověřené výstupy z informačních systémů mají vydávat obecní úřady obcí s rozšířenou působností a další úřady městských částí nebo obvodů statutárních měst. Správci ISVS mají podle novely povinnost vydávat výpisy ze systémů, které provozují nebo spravují, a vydaný výpis v podobě listiny se stává veřejnou listinou.

Ověřený výstup z informačního systému lze dle novely získat buď u správce nebo provozovatele ISVS, a to v elektronické formě, přičemž je tento dokument označen elektronickým podpisem nebo značkou. Poté si jej nechá zájemce ověřit u organizace, která je oprávněná vydávat ověřené výstupy (např. notář). Druhým způsobem je žádost přímo u organizace, která má právo vydávat ověřené výstupy a může přistupovat k danému informačnímu systému.

Atestační střediska

Upraven je i postup akreditace atestačních středisek. Akreditaci je možné navázat na mezinárodní systém hodnocení a je v souladu se systémem mezinárodních technických norem, čímž je zaručena vysoká kvalita a těchto akreditací a vydávaných certifikátů, a způsobilost středisek. Akreditující institucí může být jen organizace, která splňuje mezinárodní pravidla pro akreditace, což platí například pro **Český institut pro akreditaci**. Podle novely je akreditační postup nezávislý na znění Zákona č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky.

Atestační střediska jsou být podle novely zákona o ISVS posuzována dvěma stupni hodnocení. Ministerstvo informatiky, do doby, než skončila jeho činnost, mělo podle novely povolení k provádění atestací jen tehdy, pokud instituce aspirující na funkci atestačního střediska získá od akreditující osoby certifikát o akreditaci. Ministerstvo informatiky i akreditující osoba budou dále dohlížet, aby atestační středisko dodržovalo zákon a podmínky atestací.

Atestační střediska posuzují podle novely zákona pouze dva typy atestací: dlouhodobé řízení ISVS (informační koncepce a dokumentace provozu) a způsobilost k navázání spojení informačního systému orgánu veřejné správy s jinými informačními systémy s využitím referenčního rozhraní. Posuzována je tedy vzájemná kompatibilita a interoperabilita informačních systémů. Atestační střediska však mohou fungovat jako certifikační autority například i podle Zákona 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky, a mají též možnost poskytovat konzultační služby. Dlouhodobé řízení nemusí být atestováno u informačních systémů obcí, které mají přenesenou působnost, i ty však musejí zpracovat informační koncepci a dokumentaci, jejíž rozsah bude určen vyhláškou. Novela zákona mění v důsledku změny pravidel atestací a rušení standardů ISVS ustanovení o sankcích za neplnění pravidel stanovených zákonem.

Přechodná ustanovení

Protože pravidla stanovená novelou zákona o ISVS není možné splnit hned, jsou stanovena přechodná ustanovení, která mají za cíl přechod k novému modelu zjednodušit. Informační koncepce a dokumentace provozu ISVS musí být zpracována, a způsobilost systému k vytvoření vazeb pomocí referenčního rozhraní musí být schválena atestem do dvou let poté, co příslušná část zákona nabyde účinnosti – tedy do 1. ledna 2009. Dlouhodobé řízení informačních systémů musí být atestováno do 1. ledna 2010, netýká se to však orgánů veřejné správy, jejichž informační systém byl již atestován ve shodě se Standardem 005/02.01

(pro náležitosti životního cyklu informačního systému) do doby, než byly standardy ISVS zrušeny. Pro tyto orgány veřejné správy vzniká povinnost atestace dlouhodobého řízení až po datu skončení platnosti původní atestace podle standardu. Atestační střediska, která získala platné pověření k výkonu atestací do 1. ledna 2007, mají podle novely toto oprávnění platné až do 1. ledna 2009. Od ledna 2007 mají atestační střediska povinnost provádět atestace pouze podle novely zákona o ISVS a budou tedy atestovat způsobilost k realizaci vazeb pomocí referenčního rozhraní a dlouhodobé řízení systému. Nové atestační postupy si musí atestační střediska nechat schválit Ministerstvem informatiky, resp. v současné době Ministerstvem vnitra, na které agenda zaniklého ministerstva přešla.

Funkčnost novelizovaného zákona podpoří vydávané vyhlášky, které mají upravovat rozsah zabezpečení ISVS a stanovovat minimální bezpečnostní požadavky, požadavky na strukturu formulace informační koncepce a provozní dokumentace informačního systému, a technické náležitosti budování spojení jednotlivých systémů prostřednictvím referenčního rozhraní. Vyhlášky mají také upravovat postupy atestačních středisek a určit seznam úřadů, které mají pravomoc vydávat ověřené výstupy z ISVS. Dále mají vyhlášky stanovovat, jakým způsobem budou jednotlivé orgány veřejné správy vkládat informace do veřejných informačních systémů o datových prvcích a jednotlivých ISVS.

20. června 2007 byla poslaneckou sněmovnou schválena **další novela zákona** o informačních systémech veřejné správy, která umožní vznik kontaktních míst Czech POINT. Jde o terminály, které slouží jako jednotná kontaktní místa, kde občané budou mít možnost získat veškeré údaje, výstupy a dokumenty, které jsou obsaženy v centrálních veřejných registrech a evidencích.

Projekt byl v době schvalování novely v pilotní fázi. Je testováno vydávání katastru nemovitostí a živnostenského rejstříku na obecních

úřadech. Poté, co novela vejde v platnost, se počítá se vznikem kontaktních míst na více než 1300 obecních úřadech a 2000 pobočkách České pošty.

V době dokončování této práce nebyla novela ještě schválena senátem a prezidentem.

Další právní normy týkající se informačních systémů veřejné správy

Kromě zákona o ISVS se této problematice týkají tyto právní normy:

- Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím
- Zákon č. 127/2005 Sb. o elektronických komunikacích
- Zákon č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti
- Zákon č. 95/2005 Sb., kterým se mění zákon č. 29/2000 Sb., o poštovních službách
- Zákon č. 29/2000 Sb., o poštovních službách
- Zákon č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu
- Zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě
- Vyhláška č. 646/2004 Sb., o podrobnostech výkonu spisové služby
- Poštovní podmínky České pošty, s.p.

- Nařízení vlády č. 495/2004 Sb., kterým se provádí zákon č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu a o změně některých dalších zákonů
- Vyhláška č. 496/2004 Sb., k elektronickým podatelním
- Nařízení vlády č. 173/2006 Sb., o zásadách stanovení úhrad a licenčních odměn za poskytování informací podle zákona o svobodném přístupu k informacím

V souvislosti s rozvojem ISVS byly vydány tyto metodické pokyny:

- Metodický pokyn k posuzování způsobilosti k realizaci vazeb ISVS prostřednictvím referenčního rozhraní určená pro atestační střediska
- Metodický pokyn - Používání elektronického podpisu při přeshraničním styku v oblasti veřejných zakázek
- Metodika tvorby XML schémat v oblasti informačních systémů veřejné správy
- Metodický pokyn pro tvorbu a přidělování doménových jmen třetí úrovně v doméně gov.cz
- Metodika evidence využívání počítačových programů
- Katalog datových prvků ISVS
- Metodický pokyn pro popis elektronických informačních zdrojů
- Best practice - pravidla pro vyřizování elektronické pošty
- Best practice - Pravidla pro tvorbu přístupného webu

- Metodický pokyn pro popis datových prvků
- Pravidla, zásady a způsob zabezpečování kontroly užívání počítačových programů
- Bezpečnost informačních systémů

Ministerstvo informatiky a jeho role v informační politice

Záměrem při založení samostatného Ministerstva informatiky bylo vytvořit nový úřad, který by se komplexně zabýval státní informační politikou a zejména otázkami telekomunikací i informačních technologií. Vznikl z Úřadu pro veřejné informační systémy (ÚVIS) a převzal by další kompetence od Úřadu pro ochranu osobních údajů a Ministerstva dopravy a spojů. Cíle Ministerstva informatiky, které vzniklo 1. ledna 2003, byly deklarovány ministrem informatiky Mlynářem ve čtyřech bodech: příprava legislativy k vymezení e-governmentu, liberalizace telekomunikačního trhu, efektivní a moderní poštovní služby, a elektronizace agend veřejné správy. K 1. červnu 2007 Ministerstvo informatiky ukončilo definitivně svou činnost.

Pravomoce Ministerstva informatiky

V oblasti telekomunikací Ministerstvo informatiky převzalo pravomoci Ministerstva dopravy a spojů týkající se tvorby koncepcí a legislativy. Úloha regulátora zůstala v rukou Českého telekomunikačního úřadu. Stejně tak v oblasti poštovních služeb převzalo Ministerstvo informatiky plně pravomoce Ministerstva dopravy a spojů. V oblasti informačních a komunikačních technologií převzalo Ministerstvo informatiky agendu Rady vlády pro státní informační politiku, kterou vedl ministr bez portfeje, a výkonné instituce Úřadu pro veřejné informační systémy.

Činnost Ministerstva informatiky byla upravena Zákonem č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích, Zákonem č. 29/2000 Sb., o poštovních službách, Zákonem č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu a Zákonem č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy. Podle zákona o poštovních službách spadají pod pravomoce Ministerstva informatiky činnosti v oblasti poštovních služeb, kromě záležitostí, které zákon svěřuje pod činnost Českého telekomunikačního úřadu. Ministerstvu byla zákonem uložena pravomoc vydávat poštovní známky a stanovovat jejich platnost. Podle zákona o elektronickém

podpisu bylo Ministerstvo informatiky určeno jako akreditovaný poskytovatel certifikačních služeb, a mezi jeho pravomoce v této oblasti spadá i kontrola nad dodržováním zákona. Ministerstvo udělovalo akreditace a vykonávalo dozor nad fungováním akreditovaných poskytovatelů certifikačních služeb a stanovuje případné postihy a pokuty, nebo pokyny k nápravě. Ministerstvo dále vedlo evidenci akreditací, které byly uděleny, a evidenci vydaných systémových certifikátů. Důležitým úkolem je vyhodnocování shody technických postupů elektronického podpisu s požadavky stanovenými zákonem. Podle zákona o elektronických komunikacích získalo Ministerstvo informatiky pravomoc předkládat vládě návrhy koncepcí elektrokomunikační politiky, upravovalo vztahy v této oblasti na mezinárodní úrovni (s vládami i nevládními organizacemi), staralo se o plnění závazků, které vyplývají z uzavřených mezinárodních smluv nebo z členství České republiky v Evropské unii (například odstraňovat překážky bránící poskytování služeb, podílet se na rozvoji transevropských sítí, podporovat interoperabilitu služeb mezi členskými státy EU, nebo rozvíjet transparentnost poskytování služeb a snažit se o jednotnost regulační praxe při uplatňování směrnic EU). Úkolem Ministerstva informatiky dále bylo spolupracovat s ministerstvy členských států EU.

Podle zákona o ISVS Ministerstvo informatiky zpracovávalo návrhy strategických dokumentů a koncepcí v oblasti informačních systémů veřejné správy, zajišťovalo tvorbu standardů, definici referenčních rozhraní, bylo správcem informačního systému o ISVS a datových typech, navrhovalo podmínky pro dálkový přístup občanů k informačním systémům orgánů veřejné správy. U orgánů veřejné správy kontrolovalo dodržování pravidel, které ze zákona o ISVS vyplývají, a ukládalo sankce na porušování povinností. Řídilo koncepci a proces atestací, pověřovalo atestační střediska a dohlíželo na jejich práci. Standardy, vyhlášky, seznamy atestačních středisek a udělení atestů zveřejňovalo Ministerstvo informatiky ve Věstníku.

Činnost Ministerstva informatiky

Během své tříleté činnosti Ministerstvo informatiky připravilo a prosadilo zejména Zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích, a bezpočet novel, včetně již zmíněné novely Zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy. Velmi důležitou novelou zákona, o kterém bude podrobně pojednáno v dalších kapitolách, je novela Zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím.

Od roku 2003 je v provozu významná součást politiky informačních systémů veřejné správy, tzv. **Portál**, který bude popsán dále v textu.

Ministerstvo informatiky navrhlo začátkem roku 2005 tzv. **Národní broadbandovou strategii**, neboli **Národní politiku pro vysokorychlostní přístup**, která obsahovala ustanovení dotačního titulu na budování rozvoje vysokorychlostního přístupu. Dotace byly vynaloženy z výnosů z privatizace Českého Telecomu. Z těchto prostředků byly financovány projekty metropolitních a místních sítí, které patří do oblasti obsahu a služeb pro vysokorychlostní přístup k internetu. Důraz byl kladen na podporu projektů, které uspokojují informační potřeby rozdílných uživatelů, např. školství, zdravotnictví, komerční subjekty, atd. v určitém území. Stimulace rozvoje vysokorychlostního internetu v České republice byla zamýšlena jako důležitá součást na cestě k e-governmentu. Národní broadbandové strategii předcházela dokument Státní informační a komunikační politiky, který ujednotil záměry vlády v informační společnosti a telekomunikacích. Dále Ministerstvo informatiky připravilo Národní strategii pro informační bezpečnost ČR, která byla schválena v říjnu 2005, a jejím záměrem bylo zvýšit důvěru občanů, firem a úřadů v informační společnosti, rozšiřovat povědomí o zásadách informační bezpečnosti a rozvíjet v této oblasti mezinárodní spolupráci. Strategie informační bezpečnosti je velmi důležitým dokumentem ve vztahu k informačním systémům veřejné správy.

Je třeba zmínit i vyjasnění vztahů se sdružením CZ.NIC, které funguje jako správce národní domény, prostřednictvím společné deklarace nazvané Memorandum Ministerstva informatiky ČR a sdružení CZ.NIC o správě národní domény CZ.

Za dobu své existence se Ministerstvo informatiky stalo **terčem kritiky například v oblasti e-governmentu**, kde zaznamenalo neúspěch z důvodu neochoty ostatních resortů přizpůsobovat se navrhovaným změnám. Patrně nejvážnějším neúspěchem, který se toho týká, je neprosazení návrhu zákona o registrech, který měl upravovat mechanismy a postupy, podle kterých spolu měly jednotlivé resorty spolupracovat při výměně a sdílení svých dat. Zákon měl zajistit, aby fyzické a právnické osoby nemusely úřadům státní správy prokazovat údaje, které již jsou zaneseny v některém informačním systému veřejné správy.

Ministerstvo dále nenaplnilo Národní broadbandový server, který měl být souhrnným informačním zdrojem o českém vysokokapacitním internetu. Problematické byly i některé nejasnosti kolem čerpání dotací určené na projekty z Broadbandového fondu.

Nová vláda, která zahájila své funkční období v roce 2006, se v rámci snižování počtu ministerstev **rozhodla Ministerstvo informatiky zrušit** a její kompetence převést na jiné instituce. Jako hlavní argument pro jeho zrušení byla uváděna nutnost posílení vlivu informatiky a názor, že resort informatiky byl příliš slabý na to, aby účinně prosazoval informační politiku. **Ministerstvo ukončilo svou existenci k 1. lednu 2007** a jeho pravomoce byly rozděleny na Ministerstvo průmyslu a obchodu (pod které přešly pravomoce v oblasti poštovních služeb a elektronických komunikací), Ministerstvo vnitra (na které přešly kompetence v oblasti e-governmentu, včetně oblasti informačních systémů veřejné správy) a nově založenou **Radu vlády pro informační společnost**. Rada, o jejímž vytvoření rozhodla vláda usnesením z 28. března 2007, má sloužit jako poradní orgán a jejím cílem je navrhnout

rozvoj e-governmentu a strategie v informační politice. Mezi členy Rady jsou zástupci samosprávy i soukromého sektoru. Členové jsou navrhováni řídicím výborem a jmenováni vládou. Řídicí výbor je tvořen předsedou vlády, ministrem vnitra, ministrem průmyslu a obchodu, a ministrem financí.

Zveřejňování povinných informací na webech veřejné správy

Standard ISVS pro zveřejňování vybraných informací o veřejné správě způsobem umožňujícím dálkový přístup

Potřeba standardizovat strukturu a formu povinných informací zpřístupňovaných na webových stránkách organizací veřejné správy byla definována v roce 2000, kdy byl vypracován první nástin této problematiky v rámci Ministerstvem informatiky řešeného projektu **PHARE 97 – Informační a komunikační služby a systémy veřejné správy**. Dospělo se k závěru, že pro propojení informací ve veřejné správě v jeden integrovaný informační systém a vytvoření Portálu veřejné správy je nutné podobu informací na webech veřejné správy sjednotit. Na tyto závěry navázala expertní skupina Rady vlády pro státní informační politiku a výsledkem byl Standard č. 012/01.02 (dále Standard), který byl schválen Úřadem pro veřejné informační systémy dne 22. února 2002.

Standard ISVS č. 012/01.02 svým zněním navazuje na zákon o informačních systémech veřejné správy a týká se i zákona o svobodném přístupu k informacím. Jeho náplní je **přesné stanovení informací, které musí být organizacemi veřejné správy zveřejňovány**, a to prostřednictvím dálkového přístupu, což zahrnuje zejména informace zpřístupňované prostřednictvím webových stránek. Dále upřesňuje některé pojmy a postupy, jako například přesnou formu hypertextových odkazů na webových stránkách. Snaží se klást důraz na přehlednost a srozumitelnost podávaných informací. **Obsahem Standardu však není problematika technického řešení a přístupnosti webových stránek**, což je oblast, která je s poskytováním informací na internetu úzce spojena, a nepřístupný web dokáže určitým skupinám uživatelů zabránit v získání informace.

Vymezení funkce Standardu č. 012/01.02

Kromě povinně zveřejňovaných informací, které určuje výše popsany Zákon č. 106/1999 Sb., který obsahuje výčet konkrétních informací, se Standard č. 012/01.02 zabývá doplňkovými informacemi (čísla účtu pro platby, IČO, kontaktní mailová adresa). Dále upravuje nutnost zveřejňovat údaje o poplatcích a formuláře nutné k podání žádosti o poskytnutí informace.

Funkce Standardu je postavena na několika základních principech. Předně je řečeno, že za správnost, aktuálnost, správnou strukturu informací má odpovědnost vždy nejvyšší organizace, která má povinnost zveřejňovat informace a jejíž činnosti se konkrétní problematika týká. Takovou organizací je samozřejmě většinou ministerstvo nebo krajský úřad – záleží však na povaze a náplni zpřístupňované informace. Důležitým principem je, že občan je zde chápán jako spotřebitel, který od orgánů veřejné správy nakupuje služby, za které platí formou daní. Uspokojení požadavků občana je tedy to, na čem záleží především. Dalším principem je jednoznačné určení odpovědnosti za zveřejňované informace, která musí vést až ke konkrétním zaměstnancům, kteří se o zveřejňování informací na webových stránkách starají.

Pokud jde o informaci, která platí na celém území České republiky, má ji spravovat centrální správní úřad, a to zejména z toho důvodu, aby se zamezilo neefektivnímu opakování stále stejných informací na různých stupních orgánů veřejné správy nebo místní samosprávy. Každý úřad na všech stupních má vytvářet informace, které se týkají jeho činnosti a oblasti, ve které působí, a na informace, které jsou vytvořeny jinými subjekty, bude pouze poskytovat odkaz.

Dosavadní způsob zveřejňování informací způsobem umožňujícím dálkový přístup obsahoval celou řadu chyb a systémových nedostatků, z nichž nejzávažnější byl zejména problém systému aktualizací a nejednotná struktura lišící se resort od resortu. Tyto nedostatky se projevují zejména při dávkovém zpracování, které je předpokládáno při

zajišťování integrační funkce Portálu veřejné správy. Jeden z hlavních požadavků na standardizaci se tedy týkal organizace informací, které u orgánů veřejné správy vznikají.

Při uvádění Standardu se počítalo s vydáním veřejných číselníků a kódů za účelem systematického popisu dat a informací. Systém byl navržen s přihlédnutím ke stále masivnějšímu zapojení standardu XML jako multiplatformního formátu pro práci s informacemi. Pro ověření plnění tohoto Standardu nebylo vyžadováno atestační řízení.

Pojmy ustanovené Standardem č. 012/01.02

Standard stanovuje základní pojmy. **Kompletní informací** je podle Standardu myšlena situace, kdy je využito všech třicet položek popisu návodů pro řešení životní situace (viz dále). Důležitým pojmem je **aktuálnost**, což je pro potřeby Standardu vlastnost, která znamená, že informace nebo popis postupu je relevantní k uvedenému datu a k okamžiku, kdy je tato informace zpřístupněna na webu organizace.

Popis postupu je chronologicky řazený výčet činností, které musí občan při komunikaci s organizací splnit. Jde o soubor pravidel, rad a upozornění, které mají občanům pomáhat při jednání s organizací, například při žádostech o dávky nebo podávání různých dokumentů, v závislosti na oblasti činnosti organizace. Tento termín nese stejný význam, jako „Návod pro řešení životní situace“. Životní situací je pro potřeby Standardu myšlena situace, do které se občan dostává ze zákonné povinnosti nebo která vyplývá z jeho zákonného práva. Řešení životní situace zahrnuje provedení rozličného počtu činností v souvislosti s orgánem veřejné správy. Spadají sem běžné situace, jako je například nárok na rodičovský příspěvek nebo porodné, ale zahrnuty jsou i kritické záležitosti, jako jsou například živelné katastrofy. Životní situace může nastat neopakovaně, nepravidelně opakovaně, nebo pravidelně opakovaně. Standard pochopitelně zahrnuje pouze takové situace, které občan řeší komunikací s orgánem veřejné správy – má přitom možnost řešit je i bez její asistence.

Struktura popisu obsahuje třicet prvků, které jsou jasně a přehledně strukturovány, aby byla zachována co největší návodnost při sestavování popisu postupu. Z pohledu organizace veřejné správy s informační povinností to však znamená poměrně hodně práce, a to zejména u takových institucí, které musí takových popisů sestavit celé desítky. Dále je třeba tyto informace zpřístupnit takovým způsobem, aby nebyly žádnému uživateli kladeny do cesty překážky, například z hlediska jazykové úpravy, stylistiky a technických aspektů webu. O tom, jak vypadá praxe při zveřejňování informací předepsaných Standardem (respektive vyhláškou, která jej nahrazuje), bude pojednáno dále v textu.

Povinně zveřejňované informace

Standard obsahuje výčet a popis struktury nejdůležitějších povinných informací, které jsou zveřejňovány orgány veřejné správy způsobem, který umožňuje dálkový přístup, což se v zásadě týká zejména webových stránek. Informace jsou rozděleny na závazné prvky, které jsou zveřejňovány povinně, a doporučené prvky, které nejsou vynucovány ale jejich používání a uvádění je popisováno jako vhodné.

Povinné prvky korespondují se zněním zákona o svobodném přístupu k informacím, doporučené prvky vycházejí zejména z praktických zkušeností při aplikaci zákona, z návrhů a žádostí občanů.

Povinné prvky musí být na webových stránkách organizace uvedeny přesně v určeném pořadí a musejí být uvozeny tak, jak Standard výslovně uvádí. Kromě těchto šestnácti povinných položek zahrnuje výčet ještě jednu dobrovolnou – seznam organizací. Jde o seznam všech organizací veřejné správy, rozpočtových, příspěvkových aj., které byly organizací zveřejňující informace zřízeny, nebo takové, které mají návaznost na její rozpočet.

Standard dále vymezuje strukturu popisů postupů, které musejí být uvozeny přesným výrazem a uvedeny ve stanoveném pořadí. Některé z prvků jsou pouze dobrovolné, většina jich však je povinných.

Uvozovací text se snaží být co nejsrozumitelnější a přístupný pro nejširší možný okruh občanů, kteří na webu organizace vyhledávají informace.

Zveřejňované informace by podle metodických doporučení Standardu měly umožňovat oddělení formy od obsahu. Toto se týká technického zabezpečení dálkového přístupu, tedy zpravidla webových stránek, a mělo by to souviset i s problematikou přístupnosti, o které bude podrobněji pojednáno dále.

Povinné subjekty by podle doporučení měly založit redakční radu, která bude odpovědná za zveřejňované informace. Měla by zahrnovat zaměstnance odpovědného za faktickou správnost zveřejňované informace, zaměstnanec odpovědný za technické zajištění zveřejnění informace, a zaměstnanec odpovědný obecně za zveřejňované informace, například pracovník PR. Toto složení je však pouze doporučené, a může se lišit v závislosti na potřebách konkrétní organizace. U organizace by měla být vytvořena složka, která bude mít na starosti správnost a aktuálnost popisů při řešení životních situací, které organizace zveřejňuje. Dalším úkolem této složky, která by v ideálním případě měla zahrnovat osoby různých profesí, v závislosti na konkrétních popisovaných situacích, by mělo být vytváření nových popisů postupů. Záleží však na konkrétních potřebách organizace, na její velikosti, apod. Toto jsou však spíše organizační doporučení, která na zobrazení konkrétních informací na webových stránkách nemají přímý vliv.

Důraz je kladen na přehlednou strukturu informací, přičemž hlavní důležitost má podle Standardu zobrazení základních informací – rozšířené informace by měly, podle doporučení, být přístupné prostřednictvím speciálního hypertextového odkazu. Podobně by mělo být pod dalším hypertextovým odkazem ukryto celé znění popisu postupu, tedy všech třicet prvků. Návštěvník webových stránek se tak při prvním přistoupení na stránku setká pouze s hlavními základními

informacemi, a až teprve v případě zájmu může zobrazit ty rozšířené – není tedy příliš zahlcen informacemi.

Vyhláška č. 442/2006 Sb.

Jak již bylo zmíněno, byly podle Zákona č. 81/2006 Sb. k 1. lednu 2007 všechny Standardy ISVS zrušeny a některé z nich nahrazeny obecně platnými předpisy a metodickými pokyny. Do zákona o ISVS bylo vloženo ustanovení, které dává tehdejšímu Ministerstvu informatiky právo vydat vyhlášku, která by stanovovala, jakou strukturu mají mít povinně zveřejňované informace zpřístupněné způsobem umožňujícím dálkový přístup, a jaká má být podoba struktury popisu životních situací. Dosavadní Standard byl tedy nahrazen navazující Vyhláškou č. 442/2006 Sb., kterou se stanoví struktura informací zveřejňovaných o povinném subjektu způsobem umožňujícím dálkový přístup. Vyhláška aktualizuje a upřesňuje seznam povinných prvků a strukturu popisu situací v souladu s novelou zákona o ISVS. Změny nastaly jak v doporučeném způsobu zveřejnění, tak v některých uvozovacích textech. Platnost vyhlášky je od 1. ledna 2007.

Povinně zveřejňované informac podle vyhlášky č. 442/2006 Sb. jsou název organizace, důvod a způsob založení, organizační struktura, kontaktní informace, místo, kam lze poukázat platby, identifikační číslo organizace a daňové indentifikační číslo, hlavní dokumenty vymezující fungování organizace, určení místa a způsobu, kde lze žádat o informace, výčet formulářů použitelných ve vztahu k organizaci, popisy postupů (návody pro řešení životních situací), předpisy organizace, informace o licenčních smlouvách a úhradách za poskytování informací, a výroční zpráva.

V současné době by se měly všechny povinné informace na webových stránkách organizací veřejné správy objevovat pouze v této nové podobě stanovené vyhláškou. Organizace tak musely strukturu svých informací upravit v souladu s vyhláškou.

V případě struktury popisu postupů při řešení životních situací vyhláška upřesňuje některé prvky a udává, kdy je nutné prvek uvádět. Zavádí dělení prvků na Základní informace, Rozšířené informace a Úplné informace. Základní informace zahrnují nejdůležitější údaje určené pro veřejnost, pro jejichž pochopení není potřeba dále postup pročitat. Rozšířené informace nabízejí detailnější informace, a Úplné informace jsou určené zejména pro odbornou veřejnost nebo pracovníky veřejné správy, kteří se danou problematikou zabývají. Úplné informace není třeba zpřístupňovat přímo, ale je možné je nabídnout pod odkazem, který je uživatelem otevřen v případě jeho zájmu. Přípustné je uvedení ve formě textu nebo hypertextového odkazu směřujícího na konkrétní informaci, případně na veřejný informační systém, který danou informaci obsahuje. To je případ například současného webu Ministerstva práce a sociálních věcí, který uvádí popis postupu ve formě odkazu, který navede uživatele na příslušnou část Portálu veřejné správy, která slouží jako integrující informační systém pro popisy postupů.

Organizace veřejné správy musí povinně určité organizace zveřejňovat i podle jiných zákonů než podle Zákona 106/1999 Sb., respektive podle Vyhlášky č. 442/2006 Sb. Například podle zákona o informačních systémech veřejné správy musí zveřejňovat informace o svém informačním systému. Podle stavebního zákona má obecní nebo krajský úřad povinnost zveřejňovat na svých webových stránkách informace o vydaném územním plánu, regulačním plánu a místech, na kterých lze do těchto dokumentů nahlížet. Obec musí také zveřejnit způsobem umožňujícím dálkový přístup zprávu o uplatňování územního plánu, kterou schválilo zastupitelstvo. Dalším zákonem, který předepisuje povinné zveřejňování informací, je zákon o ochraně osobních údajů, podle kterého mají organizace veřejné správy povinnost zveřejňovat informace o tom, jaká provádějí zpracování osobních údajů.

Přístupnost webových stránek a její vztah k uveřejňování informací

Přístupnost webových prezentací je problematikou, která je úzce spojena s poskytováním povinných informací na webových prezentacích institucí veřejné správy. Pokud mají povinně zveřejňované informace na webových stránkách skutečně plnit svůj účel a nabízet uživatelům a zájemcům jasně strukturované a spolehlivé informace, musí být zobrazovány přístupným způsobem. **Při posuzování formální správnosti zpřístupnění povinných informací tedy není možné problematiku přístupnosti přehlédnout.**

Povinnost zveřejňovat informace přístupnou formou ukládá veřejným organizacím novela Zákona 365/2000 Sb. schválená v únoru 2006. Pravidla přístupnosti jsou shrnuta v metodickém pokynu **Best practice - Pravidla pro tvorbu přístupného webu**. Kromě něj existuje ještě několik dalších metodik, které na sebe vzájemně navazují.

Web Content Accessibility Guidelines (WCAG)

Metodika WCAG byla navržena konsorciem W3C (pracovní skupinou Web Accessibility Initiative, WAI) roku 1999 a je nejrozšířenější metodikou tvorby přístupného webu, ze které do značné míry vycházejí všechny další metodiky. WCAG obsahují 14 základních pravidel (guidelines), která jsou rozčleněná na kontrolní body. Každý bod má přiřazenou prioritu, která vyjadřuje jejich důležitost. Body s prioritou 1 jsou pro majitele webu povinné. Priorita 2 označuje body, které by měl web splňovat. Priorita 3 označuje body, které jsou pro web dobrovolné, ale žádoucí. Kontrolní body obsahují konkrétní rady a zásady, kterých je třeba se při tvorbě přístupného webu držet.

Pravidla WCAG akcentují některé sporné body, například definici přirozeného jazyka webové stránky a vyznačování jakékoliv změny (cizí slova v textu), což je pravidlo spíše pro anglickojazyčné weby, kde se cizojazyčných slov nachází velmi málo. Dále obsahují body, kterým je

přiřazena, podle dnešních potřeb a měřítek, příliš nízká priorita. Některé zásady přístupného webu pravidla WCAG neobsahují, což je hlavně z důvodu doby vzniku. Momentálně je aktuální verze 1.0 metodiky WCAG, v návrhu je verze 2.0, která však ještě není připravena.

Známa je již odlišná struktura WCAG 2.0, která se liší od současně aktuální verze, a rozděluje se do čtyř základních principů:

- 1) Obsah musí být vnímatelný,
- 2) Prvky rozhraní v obsahu musí být ovladatelné,
- 3) Obsah a ovládací prvky musí být pochopitelné,
- 4) Obsah musí být natolik robustní, aby fungoval s využitím dnešních i budoucích technologií.

Section 508

Příkladem normy, která upravuje přístupnost informačních systémů veřejné správy, je v USA Section 508 zákona Rehabilitation Act. Section 508 ukládá všem federálním orgánům, které provozují informační systémy, povinnost poskytovat informace přístupným způsobem, a to jak svým zaměstnancům, tak i veřejnosti. Pravidla přístupnosti webu, která tento zákon udává, jsou podána poměrně široce a kromě webu samotného se týkají i hardwaru, telekomunikací, software, atd. Část, která se týká webové přístupnosti, má 16 hlavních bodů, které se značně překrývají s pravidly WCAG 1.0. Norma Section 508 byla inspirací pro tvorbu české metodiky Ministerstvem informatiky.

Blind Friendly Web (BFW)

Jde o českou metodiku vypracovanou Sjednocenou organizací nevidomých a slabozrakých (SONS). Byla zveřejněna v roce 2000 a až do poloviny roku 2004 se jednalo o jedinou metodiku tvorby přístupných stránek v češtině. Struktura metodiky je podobná struktuře

metodiky WCAG 1.0. Pravidla jsou zde také rozdělena do tří skupin podle své priority, metodika je však zaměřena hlavně na těžce zrakově postižené uživatele. Je rozdělena na kontrolní body a seřazena podle priorit. Nejvyšší prioritu mají ta pravidla, která je nutné splnit bez výjimek, aby web byl přístupný pro nevidomé a slabozraké uživatele. Střední prioritu mají pravidla, která zjednodušují těmto uživatelům používání stránky. Nejnižší prioritu mají dobrovolná pravidla usnadňující zrakově postiženým uživatelům získávání informací z webové prezentace. Pravidlům Blind Friendly Web jde však pouze o zrakově postižené uživatele, a tak mnoho významných pravidel přístupnosti opomíjí – jde například o pravidla srozumitelnosti textu.

Pravidla pro tvorbu přístupného webu (metodika Ministerstva informatiky ČR)

Pravidla pro tvorbu přístupného webu vytvořila a v polovině roku 2004 zveřejnila pracovní komise při Ministerstvu informatiky ČR. Členy této komise byli přední čeští odborníci na problematiku přístupnosti, jako např. Radek Pavlíček a Hana Bubeníčková (Sjednocené organizace nevidomých a slabozrakých), David Špinar (H1.cz), Marek Prokop (H1.cz) a webdesigner Petr Staníček. Metodika je jádrem prováděcího předpisu k novele zákona č. 365/2000 Sb. o informačních systémech veřejné správy. Tato metodika není, na rozdíl od Blind Friendly Web, úzce zaměřena na zrakově postižené. Skládá se ze 37 bodů, jenž jsou rozděleny do 6 kategorií. Její struktura je odlišná od předchozích tím, že jednotlivé body nejsou do kategorií rozděleny podle priority, ale podle logické příbuznosti.

Uživatelé přístupného webu

Přístupnost webu znamená, že handicapovaní uživatelé jsou schopni najít na webu stejné informace, jako uživatel bez handicapu. Přístupný web tak chrání uživatele před sociálním a digitálním vyloučením. Jde o souhrn pravidel, která se týkají textu, barevné palety, kódu, a dalších prvků webu ve vztahu k uživateli a podmínkám, se kterými se při používání webu setkává. Přístupnost webu zajišťuje

organizace **Web Accessibility Initiative**, součást konsorcia W3C, v České republice upravuje přístupnost webu zákon o informačních systémech veřejné správy.

Pojem handicapovaný uživatel je široký a kromě zdravotních postižení do něj lze zahrnout další překážky, se kterými se může setkat i zdravý jedinec. Protože je web vizuálním médiem, obrací se webová přístupnost především na zrakově postižené uživatele, a to včetně nevidomých a těžce zrakově postižených, kteří používají speciální zařízení – hlasový výstup a braillovský řádek. Hlasová čtečka je používána nejčastěji, jde o softwarové řešení, které uživateli předčítá daný text (a pouze text) a dokáže rozeznat sémantiku. Braillovský řádek je hardware připojený k počítači. Pomocí matice pohyblivých jehliček zobrazuje text webu v braillovském písmu pro nevidomé. Schopnosti rozeznávání a interpretace textu jsou v zásadě shodné s hlasovým výstupem.

Vstupním zařízením pro nevidomé je klasická nebo speciálně upravená klávesnice; nemohou samozřejmě z důvodu svého postižení používat myš. Přístupný web tedy musí být ovladatelný bez použití myši nebo jiných polohovacích zařízení. Bariéry, se kterými se nevidomí a těžce zrakově postižení uživatelé setkávají, je tedy pramení z takových postupů, které speciální čtečky nedokáží interpretovat nebo je pro uživatele interpretují špatně. Další bariérou je nepřístupné ovládání.

Uživatelé s lehčí vadou zraku mohou svůj zrak částečně používat a tedy používají standardních zařízení. Výstup si však musí často upravit, například velikost písma nebo barevnou paletu. Setkávají se zejména s problémy, kdy text webu není možné zvětšit, nedostatečně kontrastním textem, nebo nepřehlednou navigací.

Přístupný web nesmí omezovat uživatele, kteří nemohou používat k ovládání webu ruce (nebo je mohou používat s omezením). Takoví uživatelé přistupují na web s použitím speciálních zařízení – speciální druhy myši, klávesnic, trackballů nebo dalších zařízení. Pohybově

postižení uživatelé se setkávají na nepřístupných webech s problémy, které jim zabraňují takovému zařízení použít. Jde zejména o weby, které vynucují používání klasické myši.

Nepřístupný web může omezovat i sluchově postižené uživatele, přestože web je převážně vizuální médium. Jde však o informace, které na webu mohou být ve zvukové podobě. Sluchově postižení uživatelé potřebují místo nich nalézt na webu textovou alternativu. Pro uživatele od narození neslyšící pak může být problémem nevhodně strukturovaný jazyk, který je nepřístupný jejich menší slovní zásobě.

Textu webu se týká problematika uživatelů s poruchami soustředění a učení, například trpících lehkou mozkovou dysfunkcí nebo hyperaktivitou. Tito uživatelé potřebují jednoduchou a výraznou navigaci a jasně strukturovaný text s použitím jednoznačných a jednoduchých výrazů. Velký význam pro ně může mít mapa webu.

Pravidla, která platí pro postižené uživatele, víceméně platí i pro uživatele, kteří žádným postižením netrpí, ale používají různá alternativní zařízení nebo software. Jde o uživatele minoritních internetových prohlížečů, operačních systémů, zobrazovacích zařízení nebo kapesních počítačů. Pro ně může být nevhodně napsaný web zcela nepřístupný a nečitelný.

Pravidla přístupného webu

Přístupná webová stránka musí mít srozumitelný textový obsah, kterému každý uživatel bez problémů porozumí a bude schopný si na webu vyhledat požadované informace. Všichni uživatelé nemusí ovládat stejnou slovní zásobu a je tedy nutné volit takové termíny a vyjádření, kterému porozumí co největší počet uživatelů. Forma textu má vliv na to, jak pohodlně se bude text uživateli číst a jak rychle bude schopný se v něm zorientovat. Orientace v textu nezávisí pouze na inteligenci uživatele, ale také na jeho zkušenostech a informační gramotnosti, na jeho věku, a na případných poruchách soustředění a učení. Přehledná

struktura textu však usnadní orientaci všem. Při přípravě textu je tedy třeba držet se následujících pravidel: omezit odbornou terminologii a cizí výrazy na minimum; v případě, že k určitému odbornému nebo cizímu výrazu existuje běžněji používaný synonymum, je vhodné jej použít; speciální a odborné výrazy je nutné popsat ve vysvětlivce; psát kratší a jednodušeji strukturované věty a odstavce, dbát na logický sled vět.

Z hlediska srozumitelnosti textu je důležité mít na paměti, že uživatel se může na webu pohybovat libovolně, může přeskakovat jednotlivé stránky. Z toho důvodu nesmí texty na webu odkazovat na informace, které uživatel nemusel již na webu nalézt, aniž by šlo o hypertextový link. Každá stránka by měla fungovat standardně a nezávisle na tom, jaké stránky již uživatel navštívil. To se týká zejména webů s použitím rámců (frames), kdy uživatel při vstupu na stránku zvenčí (například z webového vyhledavače) nemusí mít k dispozici například menu. Už z tohoto (i z jiných, o kterých bude pojednáno dále) důvodu se dnes vesměs použití rámců nedoporučuje.

Na webu je dále nutné udržovat pravidlo, že hlavní sdělení by měla být uvedena na začátku stránky. Mnoho uživatelů totiž nedokáže jedním pohledem přehlédnout celou stránku a vyhodnotit, které informace jsou důležité. Týká se to například hlasových čteček, které předčítají stránku postupně. Pro složitěji strukturované stránky je vhodné na začátku uvést odkazy pro jednotlivé části textu. Struktura webu by měla být:

- 1) nadpis webu,
- 2) hlavní nadpis stránky,
- 3) hlavní obsah stránky,
- 4) doplňkový obsah stránky,
- 5) navigace,
- 6) patička.

Z každé části stránky by mělo být možné přejít pomocí hyperlinku na jinou její část. Formulářové prvky je nutné opatřovat popisem a dlouhá rolovací menu je vhodné rozdělit na kratší úseky.

Žádný text na přístupné stránce by na sebe neměl upozorňovat pohybem nebo blikáním. V extrémních případech může vyvolat u disponovaných osob zdravotní komplikace, u osob se sníženou schopností soustředit je odpoutávána pozornost od textu.

Písmo na stránce musí splňovat pravidla přístupného webu tím, že jejich velikost bude udávána v relativních jednotkách – ex, em, nebo v procentech. Nepřípustné jsou absolutní jednotky, které zamezují v některých prohlížečích změnu velikosti písma uživatelem. Jde o jednotky cm, mm, px nebo pc. Při nastavení řezu písma je vždy třeba uvést obecnou rodinu písem, která zaručí, že text bude na každém počítači čitelný – pro bezpatková písma serif, pro pezpatková sans-serif, případně monospace pro neproporcionální písma.

Přístupná webová stránka musí být ovladatelná pro každého uživatele bez ohledu na to, pomocí jakého zařízení na web vstupuje. V případě odkazů musí být vždy patrné, kam odkaz vede, a pokud je cílem odkazu například soubor nabídnutý ke stažení, je nutné na to upozornit (například uvedením formátu souboru a jeho velikosti. Dále je nutné označovat odkazy ne pouze jinou barvou textu, ale brát ohled na uživatele, kteří nejsou schopni vnímat barvu, a označit text také například podtržením nebo tučností písma.

Na jedné webové stránce by se nemělo vyskytovat několik stejně označených odkazů, přičemž označením se má na mysli kombinace textu odkazu a titulku (atribut title). Uživateli musí být na první pohled zřejmé, jaká část webu je určena pro jeho ovládání. Navigační informace musí být odděleny od ostatního obsahu stránky. Rozsáhlou navigací musí být možné přeskocit pomocí odkazu – je to nutné pro speciální čtečky, které čtou obsah stránky postupně a musely by zdlouhavě přecházet celou navigací. Stránka musí dále obsahovat odkaz na úvodní

stránku celého webu a na stránku přímo nadřazenou v hierarchii. Pro velmi složitě strukturované webové prezentace je vhodné mít přehlednou mapu celého webu. V případě webových stránek s použitou technologií rámu je nutné, aby každý rám byl řádně označen. Nejdůležitějším pravidlem týkajícím se ovládní webové stránky je, aby se na webu žádná změna neudála bez vůle uživatele. Na jedné webové stránce by se nemělo vyskytovat několik stejně označených odkazů, přičemž označením se má na mysli kombinace textu odkazu a titulku (atribut title). Uživateli musí být na první pohled zřejmé, jaká část webu je určena pro jeho ovládní. Navigační informace musejí být odděleny od ostatního obsahu stránky. Rozsáhlou navigaci musí být možné přeskočit pomocí odkazu – je to nutné pro speciální čtečky, které čtou obsah stránky postupně a musely by zdlouhavě přecházet celou navigací. Stránka musí dále obsahovat odkaz na úvodní stránku celého webu a na stránku přímo nadřazenou v hierarchii. Pro velmi složitě strukturované webové prezentace je vhodné mít přehlednou mapu celého webu. V případě webových stránek s použitou technologií rámu je nutné, aby každý rám byl řádně označen. Nejdůležitějším pravidlem týkajícím se ovládní webové stránky je, aby se na webu žádná změna neudála bez vůle uživatele. Klíčovým pravidlem dále je, aby se žádná část webu nebo jakýkoliv odkaz neotvíral uživateli do nového okna internetového prohlížeče.

Pravidla přístupného webu udávají, že každý obrázek, který nese nějaký významové sdělení, musí být opatřen popiskem s vyjádřením jeho obsahu, což zabezpečí, aby informaci získali i ti uživatelé, kteří obrázky nevidí. Jde nejen o speciální čtečky pro nevidomé uživatele, ale i pro ty uživatele, kteří z nějakého důvodu mají zobrazování obrázků vypnuté (například z důvodu pomalého připojení nebo typu prohlížeče). Pokud jde o dekorační grafiku, není popisek nutný (podle specifikací HTML takový prvek atribut popisku sice obsahuje, jinak by kód stránky nebyl validní, ale jeho obsah je prázdný). Pokud je grafický prvek složitý, a jde například o graf nebo ilustraci, je vhodné použít atribut, který uživatele odkáže na stránku, kde je obrázek podrobně popsán. Grafická tlačítka a

součástí grafické navigace musí rovněž obsahovat popisky, protože jinak jsou pro handicapované uživatele neviditelné, a stránka je tak pro ně nepoužitelná. To samé platí pro obrázkové klikací mapy.

Vyjádření informace nesmí být u přístupného webu vázané na barvu, protože ne všichni uživatelé vidí barvy stejně a někteří je nemusí být schopni vzhledem ke svému postižení nebo technickému vybavení vidět barvy vůbec. Kromě barvy je tedy nutné použít i jiný způsob odlišení prvku. Platí to zejména u odkazů. Barevná paleta webu musí mít dostatečný kontrast a být použitelná i při speciálním nastavení, například při zapnutí funkce Vysoký kontrast ve Windows.

Problematika zdrojového kódu se prostupuje celou tvorbou webu a úzce se dotýká jak textu tak i grafických prvků. Za zdrojový kód je považován zápis v jazycích HTML nebo XHTML, a šablony stylů CSS.

Důležitým aspektem zdrojového kódu je sémantika. Jazyk HTML je vytvořen, aby naprostá většina jeho značek vyjadřovala sémantiku, tedy smysl textu. Značkami HTML je tedy vyjádřeno, že konkrétní text je odstavcem, nadpisem, nebo blokovou citací. Rozvojem jazyka HTML se však původní důraz na sémantiku vytrácel a mnoho webů používala značek zejména pro formátování, bez ohledu na význam daného textu, nebo naopak se stalo zvykem používat stylů pro vyjádření struktury textu. Pro pravidla přístupného webu je však nutné používat značky HTML v souladu se svou sémantickou funkcí a formátování podoby textu provádět pomocí šablon stylů. Například speciální čtečky rozeznávají sémantiku a dávají nevidomým uživatelům informaci o sémantickém významu konkrétního úseku textu (u textu označeného značkou h1 hlasová čtečka sdělí uživateli, že jde o nadpis první úrovně, zatímco pokud je nadpis tvořen pouze vizuálně pomocí formátování textu, čtečka sémantický význam není schopná poznat). Dále je bezpodmínečně nutné, aby kód webové stránky byl validní, tedy aby odpovídal specifikaci konsorcia W3C.

Hodnocení povinných informací na webech veřejné správy

Soutěž Zlatý erb

Soutěž Zlatý erb, která v České republice proběhla letos již podeváté, si klade za cíl mapovat kvalitu informačních služeb, které jsou občanům poskytovány veřejnou správou, a to zejména prostřednictvím webových prezentací. Mezi oblasti, které posuzuje, patří i správnost a úplnost struktury povinně zveřejňovaných informací na webech veřejné správy. Soutěž podává obrázek o tom, jak postupně organizace veřejné správy povinné metody respektují a začleňují do svých webových stránek.

Soutěž se **orientuje na weby městských a obecních úřadů** a probíhá v jednotlivých krajích. Vítězové krajských kol jsou posléze hodnoceni v celostátním finálovém kole. Výsledky soutěže tedy neudávají informace o stavu zveřejňování povinných informací jinými povinnými informacemi než jsou města a obce.

V ročníku 2007 bylo hodnoceno 14 obcí a 14 měst. Výsledky soutěže udávají, že úroveň zveřejňování povinných informací na webech není dobrá a tato oblast je městskými a obecními úřady opomíjena. Byly hodnoceny weby, které mnohé položky z výčtu povinných informací přímo ignorují, jiné nemají požadovanou strukturu.

Metodika hodnocení

Požadavky, které byly na hodnocené weby kladeny, vycházejí především z Vyhlášky 442/2006 Sb. a z příslušného paragrafu Zákona 106/1999 Sb. Co se týče struktury povinných informací, nebyly brány v úvahu takové položky, které u měst a obcí nemusí nutně figurovat (jde např. o Usnesení nadřízeného orgánu o výši úhrad). Uveřejnění povinného prvku bylo podle metodiky hodnocení považováno za splněné, jestliže je na webu v příslušné rubrice výslovně uveden. Pokud

jsou však v prvku uvedeny chybné nebo nepravdivé informace, uveřejnění povinného prvku bylo považováno za nesplněné.

Hodnocena byla kromě formální správnosti zveřejněných informací i jejich dostupnost. Pokud na hodnocených webech byly povinné prvky zastoupeny, ale bylo je možné jen velmi obtížně vyhledat, byl požadavek vyhodnocen jako nesplněný. Jestliže nebyla informace na webu nalezena do uplynutí stanovené lhůty, byla položka považována za nesplněnou. Hodnotitelé stanovili lhůtu 20 minut pro nalezení požadované informace.

Hodnoceným položkám byly určeny váhy (1 nebo 0,5). Za nesplnění povinného prvku byly započítávány záporné body, které se dále odečítaly od bodového maxima, kterého mohly hodnocené weby dosáhnout (5 bodů).

U určitých položek byly hodnoceny jiné aspekty, než pouze jejich přítomnost na webu a formální správnost. U položky Rozpočty se za správně uvedený údaj počítala informace, ve které byl obsažen účel rozpočtové položky. Pokud byla informace o rozpočtových položkách uvedena pouze vágně a neurčitě, byla položka Rozpočet pokládána za nesplněnou. U položky Seznam organizací se při hodnocení zjišťovalo, zda mezi povinně zveřejněnými organizacemi, které byly založeny povinným úřadem, figurují i obchodní instituce. Jestliže byla nalezena nejméně jedna organizace, kterou úřad založil ale neuvedl ji, je položka vyhodnocena jako nesplněná.

U položky Informace o soudních sporech ve výroční zprávě byl brán zřetel na to, aby nebyly zvýhodněny ty organizace, které žádné soudní spory nevedly. Položka Výroční zprávy, ve které je třeba zveřejnit výroční zprávy za dva uplynulé roky, byla vyhodnocena jako nesplněná i tehdy, pokud obsahovala pouze jednu výroční zprávu.

Mimo tyto požadavky byl hodnocen formát informací. Při hodnocení bylo kontrolováno, zda zveřejněné informace nejsou na webu vystaveny ve formátu, který není volně dostupný nebo který v sobě obsahuje libovolné omezení vůči uživateli. Konkrétně může jít například o soubory formátu PDF, ve kterých je znemožněna možnost tisku nebo kopírování textů.

Zjištěný stav plnění Vyhlášky č. 442/2006 Sb.

Podle statistik pořízených z vyhodnocených webových prezentací (průzkum byl proveden 25. března 2007) obsahuje každý web průměrně deset (u webů obcí) a devět (u webů měst) chyb nebo nedostatků.

Ze statistik vyplývá, že nejčastěji byly hodnocenými subjekty opomíjeny položky Žádosti o informace, Nejdůležitější používané předpisy, Úhrady za poskytování informací, Seznam hlavních dokumentů, Hlavní dokumenty, Příjem žádostí a dalších podání, Opravné prostředky, Poskytnuté informace, Rejstříky a Informace o zpracování osobních údajů. Tyto položky byly hodnocenými subjekty nesplněny ve více než polovině případů.

Naproti tomu žádné nedostatky nebyly zjištěny v položkách Název, Kontaktní poštovní adresa, Úřední hodiny, Telefonní čísla, Rozsudky, Výdaje na soudy.

Vzhledem k tomu, že soutěže se účastní pouze dobrovolně přihlášená města a obce, je zřejmé, že úroveň plnění zveřejňování povinných informací se bude pro celkový výčet českých měst a obcí lišit. Je možné předpokládat, že skutečný stav bude vykazovat ještě daleko více nedostatků u obcí, které správu svých webových stránek opomíjejí.

Portál veřejné správy

Portál veřejné správy (<http://portal.gov.cz>) Slouží jako elektronická informační brána do veřejné správy, propojuje jednotlivé informační

systemy v jeden, čímž usnadňuje veřejnosti komunikaci s úřady a vyhledávání informací. Cílem jeho zřízení je zajistit bezplatný přístup ke službám a informacím veřejné správy.

Portál umožňuje občanům elektronickou cestou získat výkazy a doklady z jednotlivých úřadů státní správy. Tato část Portálu tvoří tzv. transakční rozhraní, jehož cílem je odbourávat papírový styk s úřady a co nejvíce rozvíjet e-government. První spuštěnou službou transakční části Portálu bylo zasílání Evidenčních listů důchodového pojištění, které fungovalo od začátku roku 2005, v polovině téhož roku bylo umožněno elektronické přihlašování a odhlašování zaměstnanců k nemocenskému pojištění.

Druhá část Portálu je informační a nabízí několik aplikací, které obsluhují čtyři navzájem propojené databáze: **elektronická podání, zákony, životní situace a adresář**. Povinných informací se týká adresář a životní situace.

V sekci životních situací je možné vyhledávat pomocí zadání klíčových slov do vyhledávacího nástroje, nebo se v databázi pohybovat prostřednictvím menu, ve kterém jsou jednotlivé části tématicky rozděleny podle oblastí, které se životní situace týkají. V menu je možné si jednotlivé sekce libovolně rozbalovat.

Konkrétní životní situace jsou zobrazeny v souladu s Vyhláškou a umožňují volbu mezi základním, podrobnějším a pokročilým výpisem. Velmi užitečný je odkaz pro získání tiskového formátu dokumentu a stažení souboru ve formátu XML, který může být užitečný pro zařazení textu do libovolné další databáze a jeho další použití. Například je možné tyto informace použít na webu povinných subjektů, kterých se daná životní situace týká.

Vyhledávání je možné jen na jednoduché úrovni, Portál neumožňuje složité vyhledávání pomocí boolovských operátorů nebo zadání podmínek.

Druhou částí, která má souvislost s povinnými informacemi podle Vyhlášky, je databáze Adresář, která obsahuje úplný seznam měst a obcí, úřadů státní správy a samosprávy. Kromě statistických údajů obsahuje povinné informace podle Standardu, resp. Vyhlášky, jednotlivých povinných organizací.

Povinné informace o úřadech je možné zobrazit v omezeném výpisu, kde figurují nejdůležitější kontaktní informace, a v úplném, kde by měl zájemce nalézt všechny informace, které jsou k dispozici na oficiálních webových stránkách organizace.

Struktura zde uvedených povinných informací však není momentálně v souladu s Vyhláškou, ale je zobrazena ve struktuře podle zrušeného Standardu. To znamená, mimo jiné, že nejsou rozepsány do vnořených prvků kontaktní údaje, a nefigurují zde informace o licencích.

Informace se neshodují s aktuálními informacemi, které jsou k dispozici na webových stránkách povinných organizací. Například při výpisu informací o Ministerstvu financí nejsou na Portálu uvedeny výroční zprávy, zatímco na jeho webových stránkách příslušný prvek uveden je. Případně se uvedené prvky ve svém obsahu liší. Jde zde o určitý rozpor hlavně z toho důvodu, že zájemci o informace nemusí být jasné, které údaje jsou správné a aktuální.

Změny v informacích o úřadech na Portálu jsou iniciovány samotným úřadem, který může požádat o změnové řízení. To probíhá zadáním opravených informací a vložením jedinečného identifikačního čísla, nebo zasláním požadavků přes e-mail s uvedením kontaktních informací (úřad, pověřená osoba, atd). Žádost je posléze posouzena správcem Portálu a po odsouhlasení jsou změny zapracovány. Je možné říct, že takový

postup je určitým nedostatkem a vytváří prostor pro výše zmíněné nedostatky. Z hlediska technologií by bylo možné prostřednictvím metodického pokynu přesně stanovit podobu, v jaké mají být informace na webu organizace uveřejněné, včetně metadat pro jejich sdílení. Povinné údaje by pak, poté, co by organizace do Portálu zadala pouze umístění své sekce povinných informací, mohly být přebírány naprosto automaticky.

Plnění Vyhlášky č. 422/2006 Sb. ve vybraném okrese – průzkum

Jak bylo již zmíněno výše, průzkum plnění Vyhlášky č. 422/2006 Sb. na webech měst a obcí je v současné době prováděn v rámci soutěže Zlatý erb, což však znamená, že do výčtu zkoumaných subjektů a jejich webových prezentací spadají pouze dobrovolně přihlášené městské a obecní úřady.

Pro zjištění skutečného stavu plnění požadavků na zveřejňování povinných informací na webech měst a obcí je zapotřebí provést průzkum většího vzorku organizací. Pro účely této práce byl proveden průzkum měst a obcí okrese Beroun ve Středočeském kraji, ve kterém leží 85 povinných subjektů.

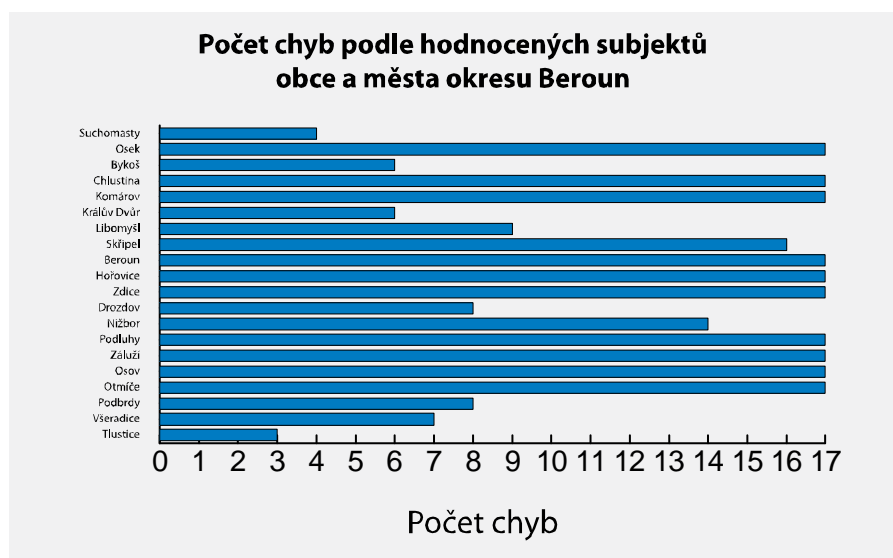
Z tohoto počtu měst a obcí okrese Beroun celkem 30 obecních úřadů (tedy 35,5 %) nemá žádné webové stránky. Už to je možné pokládat za velmi vážný nedostatek. Ze zbylých 55 obcí však dalších 35 nemá na svých webových stránkách příslušnou sekci se zveřejněnými povinnými informacemi. Svou povinnost vyžadovanou vyhláškou tedy nějakým způsobem plní pouhých 20 měst nebo obcí v okrese. (Informace o aktuálních adresách oficiálních webových stránek obcí byly převzaty z Portálu veřejné správy).

Sekce s povinnými informacemi byly tedy pro potřeby této práce vyhodnoceny u těchto obcí a měst: Suchomasty, Osek, Bykoš, Chlustina, Komárov, Králův Dvůr, Libomyšl, Skřípel, Beroun, Hořovice, Zdice,

Drozdov, Nižbor, Podluhy, Záluží, Osov, Otmíče, Podbrdy, Všeradice a Tlustice. Tyto obce na svých webových stránkách mají uvedenou sekci s povinnými informacemi. Správnost jejich struktury se však velmi liší.

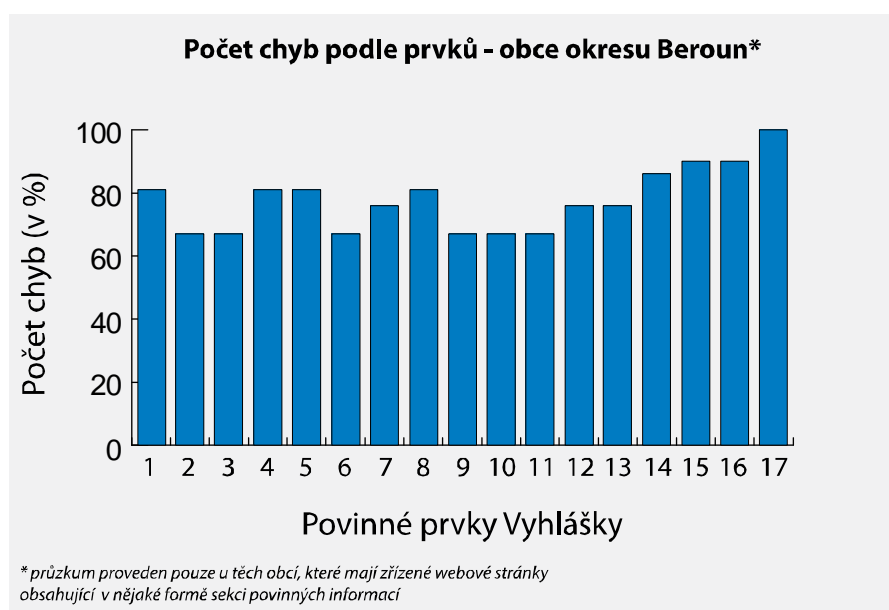
Při hodnocení stavu plnění Vyhlášky byl kladen důraz na přesnou strukturu, včetně správně uvedených označení a uvozovacích textů. Vzhledem k tomu, že Vyhláška jasně uvádí v prvním odstavci § 2, že „povinný subjekt zveřejňuje informace ve struktuře, v pořadí, s označením a uvozovacím textem podle přílohy č. 1“, je zapotřebí toto ustanovení plnit. Jakýkoliv nesoulad ve struktuře nebo v uvozovacích textech je nutné pokládat za nesplnění požadavku Vyhlášky.

Žádná z obcí nesplnila strukturu vyžadovanou Vyhláškou. Nejnižší počet nedostatků, který byl zjištěn u obce Tlustice (<http://www.tlustice.cz/>), byl tři. Naopak nejvyšší počet nedostatků byl sedmnáct, což tedy znamená, že obec, přestože na svém webu uvádí sekci s povinnými informacemi, předepsanou strukturu v žádném z prvků nesplňuje. Alarmující stav plnění požadavků vyhlášky v přehledné podobě uvádí graf 1.

Graf 1. – Počet chyb podle hodnocených subjektů – obce a města okresu Beroun

Takovýchto obcí bylo jedenáct, tedy více než polovina. Je však třeba se na tento nedostatek podívat poněkud blíže. Čtyři z těchto dvanácti vyhodnocených webů obsahovaly strukturu povinných informací přesně v souladu s dnes již neplatným Standardem ISVS 012/01.02. U sedmi zbylých webů šlo o naprosto svévolnou interpretaci Standardu nebo Vyhlášky, nebo nerespektování povinnosti označovat informace v přesném pořadí a s jednoznačným uvozovacím textem. **Průměrně bylo na každém webu zaznamenáno třináct chyb nebo nedostatků.**

Graf 2. – Počet chyb podle povinných prvků vyhlášky – obce a města okresu Beroun

Jak vyplývá z grafu 2, nejčastěji se opakujícím nedostatkem, který byl zaznamenán u všech hodnocených webových stránek, byl chybně uvedený prvek 17. Výroční zpráva podle Zákona č. 106/1999 Sb. Úřady většinou nesplňují povinnost uvádět nejméně dvě zprávy, za uplynulé dva roky. Jiné úřady tento prvek neuvádějí vůbec, případně není označen v souladu s požadavky Vyhlášky.

Nedostatky byly zaznamenány i v tak jednoduchých prvcích, jako je 1. Název organizace nebo 7. DIČ. V případě názvu šlo o zpravidla o uvedení odkazu na tuto informaci, nacházející se na jiné stránce webu, přesto, že Vyhláška tuto možnost u prvního prvku neuvádí. V případě

DIČ, pokud úřad není plátcem daně z přidané hodnoty, nebyl tento prvek vůbec uveden, přesto, že podle Vyhlášky není možné prvek vynechat, ale je nutné uvést skutečnost, že subjekt není plátcem DPH.

Velmi častým nedostatkem (14 webů) byla nesprávná struktura kontaktních informací, tedy prvku číslo 4. Podle Vyhlášky je nutné kontaktní informace ve 4. prvku rozdělit na osm dalších prvků podle přesně stanovené struktury kontaktních informací (4.1 Kontaktní poštovní adresa, 4.2 Adresa úřadovny pro osobní návštěvu, 4.3 Úřední hodiny, atd). Pokud jsou na webu tyto informace obsaženy pod jedním souhrnným bodem nebo v jiné struktuře, je podle Vyhlášky tento prvek chybně uveden. Podobná situace je častá u dalších prvků, které obsahují další vnoření prvky (8, 14, 15, a 16). Z Vyhlášky jasně vyplývá, že všechny prvky, tedy i vnořené, musejí být uvedeny v přesném pořadí a žádný nelze vynechat. Mělo by to platit i tehdy, pokud instituce k danému prvku žádnou informaci k dispozici nemá.

Povinné informace všech obcí jsou však též zpřístupněny na internetu prostřednictvím informačního systému **Města a obce online – MOOL** (<http://mesta.obce.cz/>). Portál územní samosprávy Města a obce online je vytvářen v rámci projektu **Veřejná správa online**. Portál je vyvíjen od roku 1996 a je koncipován tak, aby obcím umožňoval zveřejňovat informace v rámci povinností vyplývajících ze Zákona č. 106/1999 Sb. Portál Města a obce je spravován soukromou společností Webhouse s.r.o.

Pokud je však Vyhláškou uloženo zveřejnit povinné informace na oficiálním webu obce, je diskutabilní, zda tento postup splňuje požadavky Vyhlášky. Nehledě na to, že i v systému MOOL jsou informace mnoha obcí velmi neúplné. Pokud by měl být záznam v systému MOOL pokládán za standardní vyjádření, měl by oficiální web obecního nebo městského úřadu obsahovat odkaz na záznam v systému MOOL. Podobná je situace s povinnými údaji, které integruje portál veřejné správy <http://portal.gov.cz>.

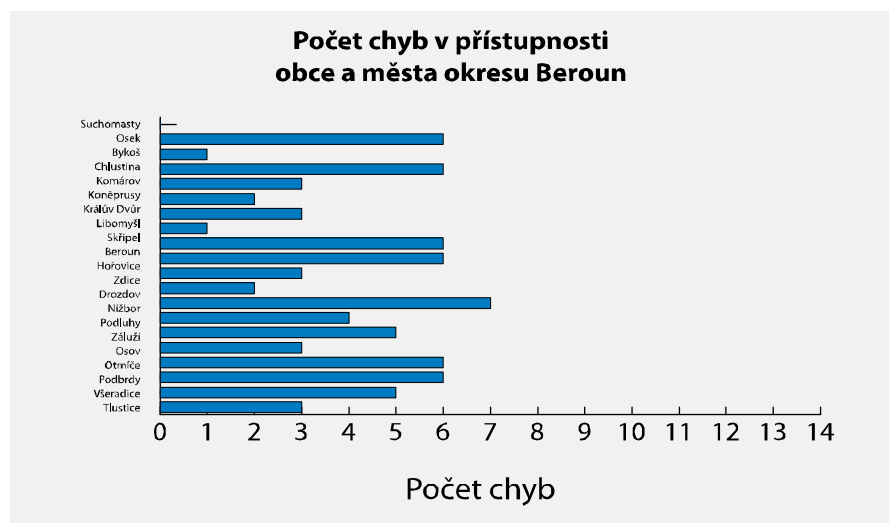
Problémem webových stránek obcí a měst je i jejich přístupnost. Ta byla pro potřeby této diplomové práce testována na základě výběru prvků podle kritérií metodického pokynu **Best practice - Pravidla pro tvorbu přístupného webu**. Ze třiceti sedmi prvků bylo vybráno čtrnáct těch, které bylo možné použít pro zhodnocení stránky s povinnými informacemi. Otestována byla pouze stránka s povinnými informacemi a nikoliv celý server.

Jde o tyto prvky:

- 1. Informace sdělované barvou jsou dostupné i bez barevného rozlišení.
- 2. Předpisy určující velikost písma nepoužívají absolutní jednotky.
- 3. Předpisy určující typ písma obsahují obecnou rodinu písem.
- 4. Nová okna se otevírají jen v odůvodněných případech a uživatel je na to předem upozorněn.
- 5. Rozsáhlé obsahové bloky jsou rozděleny do menších, výstižně nadepsaných celků.
- 6. Informace zveřejňované na základě zákona jsou dostupné jako textový obsah webové stránky.
- 7. Každá webová stránka (kromě úvodní webové stránky) obsahuje odkaz na vyšší úroveň v hierarchii webu a odkaz na úvodní WWW stránku.
- 8. Odkazy jsou odlišeny od ostatního textu, a to nikoli pouze barvou.
- 9. Kód webových stránek odpovídá nějaké zveřejněné finální specifikaci jazyka HTML či XHTML. Neobsahuje syntaktické chyby, které je správce webových stránek schopen odstranit.
- 10. V metaznačkách je uvedena použitá znaková sada dokumentu.
- 11. Prvky tvořící nadpisy a seznamy jsou korektně vyznačeny ve zdrojovém kódu. Prvky, které netvoří nadpisy či seznamy, naopak ve zdrojovém kódu takto vyznačeny nejsou.
- 12. Pro popis vzhledu webové stránky jsou upřednostněny stylové předpisy.
- 13. Je-li tabulka použita pro rozvržení obsahu webové stránky, neobsahuje záhlaví řádků ani sloupců. Všechny tabulky zobrazující tabulková data naopak záhlaví řádků a/nebo sloupců obsahují.
- 14. Všechny tabulky dávají smysl čtené po řádcích zleva doprava.

Stejný výběr prvků byl použit i pro ohodnocení přístupnosti na webech ústředních orgánů a krajských úřadů, které je popsáno dále v textu. Počet chyb u jednotlivých obcí ukazuje graf 3.

Povinné informace jsou často ukryté ve struktuře webu, který nemá přehlednou a jasnou navigaci. Problémem jsou grafické prvky v uživatelském rozhraní, které mohou pro určité uživatele znamenat, že se k požadovaným informacím nedostanou a nebudou schopni se ve struktuře webu orientovat. V sekcích povinných informací je často odkazováno na jiné weby, které tyto informace obsahují (například systém MOOL), není však upozorněno, že jde o odkaz na jinou webovou stránku. Je to spíše situace u webových stránek malých obcí, které nekladou na webovou prezentaci takový důraz, jako tomu je u větších měst, nebo si z důvodu omezených rozpočtů nemohou dovolit investovat prostředky do profesionálního webdesignu. Příklad obcí, které se umístily na prvních místech v soutěži Zlatý erb však ukazuje, že i malé obce mohou mít kvalitní a přístupný web, který nebude pro handicapované uživatele překážkou. Je třeba zdůraznit, že povinné informace musí být zobrazovány přístupnou formou. Povinné informace, ke kterým se určitá skupina uživatelů nemá šanci běžným způsobem dostat, svůj účel nesplňují.

Graf 3. – Počet chyb v přístupnosti – obce a města okresu Beroun

Plnění Vyhlášky č. 422/2006 Sb. na webech ústředních veřejných institucí – průzkum

Pro potřeby této diplomové práce byly prohlédnuty a vyhodnoceny weby nejdůležitějších ústředních veřejných institucí. Je o těchto 23 subjektů, které mají podle Vyhlášky povinnost zveřejňovat povinné informace způsobem umožňující dálkový přístup: Poslanecká sněmovna parlamentu ČR, Senát parlamentu ČR, Pražský hrad, Úřad vlády ČR, Nejvyšší kontrolní úřad, Český statistický úřad, Úřad průmyslového vlastnictví, Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, Ministerstvo dopravy a spojů, Ministerstvo financí, Ministerstvo obrany, Ministerstvo průmyslu a obchodu, Ministerstvo kultury, Ministerstvo práce a sociálních věcí, Ministerstvo pro místní rozvoj, Ministerstvo spravedlnosti, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvo vnitra, Ministerstvo zahraničních věcí, Ministerstvo zdravotnictví, Ministerstvo zemědělství, Česká daňová správa, Ministerstvo životního prostředí.

Vycházelo se z předpokladu, že tyto veřejné instituce, které fungují na centrální úrovni, budou požadavky Vyhlášky plnit v souladu s legislativou a na jejich webech budou k nalezení aktuálně strukturované informace.

Z těchto 23 subjektů jich plných deset na svých webech sekci s povinnými informacemi nemá umístěnu, nebo ji nebylo možné standardním způsobem nalézt. Jde o webové stránky Poslanecké sněmovny, Senátu, Pražského hradu, Úřadu vlády, Nejvyššího kontrolního úřadu, Ministerstva zahraničních věcí, Ministerstva zdravotnictví a Ministerstva životního prostředí.

Ze zbylých třinácti úřadů žádný web není v souladu s požadavky, které jsou na ně kladeny Vyhláškou. Opět, podobně jako v případě měst a obcí, se ukazuje, že mnohé úřady nebyly schopny za půlrok, kdy je nová Vyhláška v platnosti, na její požadavky zareagovat, a struktura jejich

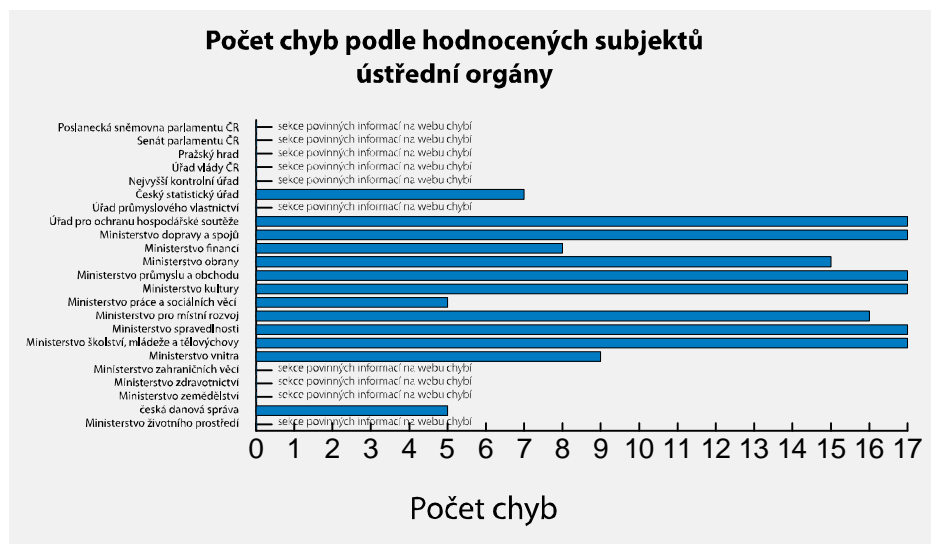
povinně zveřejňovaných informací je ve shodě se zrušeným Standardem ISVS 012/01.02.

Nejvyšší počet chyb je plných sedmnáct (graf 4), a to v případě webů, které stále fungují v souladu se Standardem 012/01.02, nebo u webů, které strukturu požadovaných informací nerespektují vůbec. Odstrašujícím příkladem je web Ministerstva dopravy, který sice obsahuje sekci nazvanou Povinné informace, její struktura je však vytvořena naprosto libovolně a s požadavky předepsanými ať už Vyhláškou nebo Standardem, je v rozporu. (Stránku je možné vidět na adrese [www.mdcr.cz/cs/Potrebuji-se-poradit/ Povinne zverejnovane informace/](http://www.mdcr.cz/cs/Potrebuji-se-poradit/Povinne_zverejnovane_informace/)). Ze třinácti hodnocených webů bylo zaznamenáno šest takových, které měly všech sedmnáct prvků v rozporu s požadavky Vyhlášky.

Graf 4. – Počet chyb podle prvků vyhlášky – centrální orgány

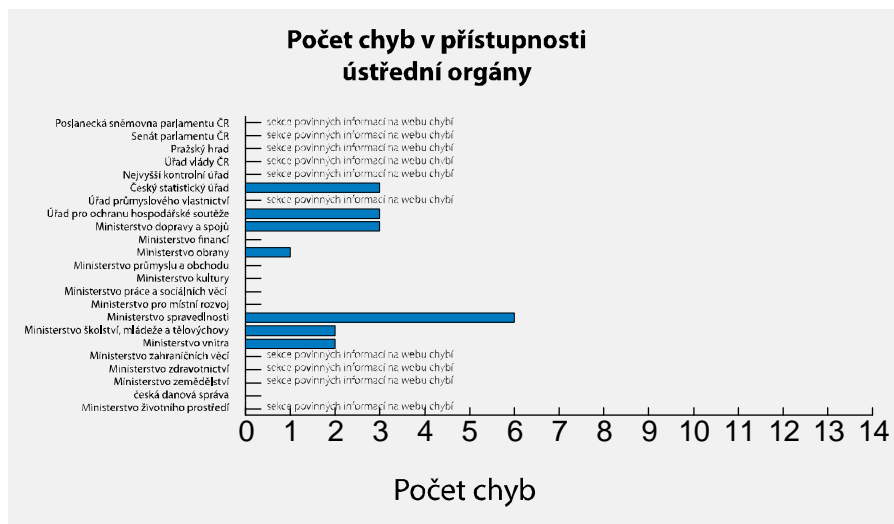
Nejmenší počet chyb byl zaznamenán na webu České daňové správy a Ministerstva práce a sociálních věcí, které zveřejnily chybně pouze pět prvků. **Průměrně bylo na každém ze třinácti hodnocených webů nalezeno třináct chybných prvků**, což je stejný průměr, jako u hodnocených webů měst a obcí.

Graf 5. – Počet chyb podle hodnocených subjektů – centrální orgány

Nejčastějšími chybami byla struktura prvků, které v sobě obsahují další vnořené prvky, kontaktní informace v prvku číslo 4, a prvek číslo 1, který byl uveden jako odkaz přesto, že Vyhláška tuto možnost neuvádí.

Co se týče přístupnosti, weby těchto institucí pravidla přístupného webu respektují, což je do značné míry výsledek testování, které bylo roku 2004 uskutečněno poradenským centrem Dobrý web. Hodnocení dopadlo pro weby úřadů velmi nepříznivě, bylo zjištěno, že, kromě webu Ministerstva životního prostředí, úřady pravidla přístupnosti nerespektují. Více než polovina hodnocených institucí nesplnila více než polovinu požadovaných pravidel. Výsledky hodnocení byly zveřejněny sdělovacími prostředky, což zapříčinilo, že úřady začaly pravidla přístupnosti postupně začleňovat do svých webových stránek. Po zhodnocení pro potřeby této diplomové práce se však situace u těch webů, které obsahují sekci povinných informací, jeví jako poměrně dobrá, jak vyplývá z grafu č. 6. Je však třeba zdůraznit, že hodnocena byla jen stránka s povinnými informacemi a nikoliv celý web.

Graf 6. – Počet chyb v přístupnosti – centrální orgány

Plnění Vyhlášky č. 422/2006 Sb. na webech krajských úřadů – průzkum

Pro potřeby analýzy plnění požadavků Vyhlášky byly v této diplomové práci vyhodnoceny weby všech třinácti krajů. Na rozdíl od měst a obcí a ústředních orgánů plní krajské úřady Vyhlášku daleko lépe, i když i na jejich webech se vyskytují nedostatky.

Ze třinácti webů však nebyl ani jeden takový, na kterém by se sekce s povinnými informacemi vůbec nevyskytovala, stejně tak ani v jednom případě nešlo viditelně o informace podle neplatného Standardu. I zde však ve dvou případech bylo všech sedmnáct prvků uvedeno chybně. Šlo o web Olomouckého a Středočeského kraje, kde se označení a uvozovací texty neshodují se zadáním Vyhlášky.

Nejvyšší počet chyb byl tedy sedmnáct. **Jediný web obsahoval všechny prvky bez prohřešku proti požadavkům Vyhlášky** – jde o webovou stránku Pardubického kraje. Webová stránka Ústeckého kraje obsahuje v sekci povinných informací pouze jednu chybu. **Průměrně bylo na každém webu nalezeno pět nedostatků**, což je oproti obecním webům a webům ústředních orgánů výrazný rozdíl.

Graf 7. – Počet chyb podle hodnocených subjektů – krajské úřady

Nejčastější nedostatek vykazoval první prvek, Název. Weby zpravidla, stejně jako v předchozích případech, nerespektují nemožnost uvedení pouze hypertextového odkazu. Podobně je často chybováno v pátém, šestém a sedmém prvku (5. Případné platby lze poukázat, 6. IČ, 7. DIČ), které není podle Vyhlášky možné uvádět jako hypertextový odkaz, ale musejí být uvedeny přímo v základní struktuře informací.

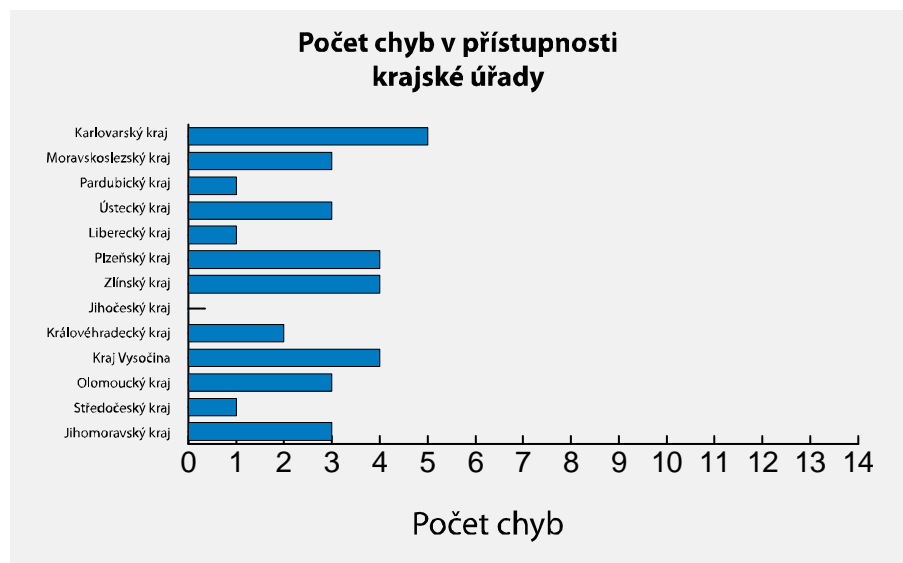
Graf 8. – Počet chyb podle prvků Vyhlášky – krajské úřady

Častým nedostatkem je neuvedení prvku v případě, že organizace ze své činnosti danou informaci nemá. Vyhláška však neuvádí možnost prvek vynechat. Je tedy potřeba prvek ve struktuře uvést se sdělením, že

informace není k dispozici. Pokud je prvek pouze vynechán, uživatel nemůže vědět, zda povinná organizace danou informaci nenabízí, nebo zda jde o chybu.

Krajské úřady vykazují poměrně dobré plnění požadavků přístupnosti webu, i když ani zde není situace bezchybná. Počet chyb v jednotlivých sekcích povinných informací uvádí přehledně graf 9. Nejčastější chybou na krajských webech je nerespektování standardů HTML nebo xHTML.

Graf 9. – Počet chyb v přístupnosti – krajské úřady

Srovnání a vyhodnocení

Ze tří výše popsaných průzkumů, stejně jako z výsledků soutěže Zlatý erb, vyplývá, že v současné době jsou povinnosti, které na veřejné úřady klade Vyhláška, hrubě nerespektovány.

Pokud porovnáme všechny tři průzkumy, získáme určitý ucelený obrázek. Na každé z celkového počtu 47 zhodnocených webových stránek je možné nalézt **průměrně 11 chyb** a prohřešků proti požadavkům Vyhlášky (do tohoto počtu jsou však zahrnuty pouze ty weby, které v nějaké podobě obsahují sekci povinných informací; pokud bychom jako chybné počítali do hodnocení i takové weby, které vůbec žádné povinné údaje neobsahují, bylo by toto číslo daleko vyšší.)

I když jsou možnosti jednotlivých institucí zcela jistě odlišné a malá obec si nemůže dovolit investovat do svých webových stránek tolik finančních prostředků, jako tomu může být například u ministerstva nebo krajského úřadu, obce nerespektující Vyhlášku to nijak neomlouvá. Je zřejmé, že webová prezentace obce se bude od prezentace krajského úřadu lišit jak ve struktuře, tak v rozsahu. Zřídit malou webovou stránku s nejnutnějšími povinnými informacemi a tak splnit požadavky Vyhlášky však při současných cenách webhostingu, správy webu a domén nemůže být pro obce neřešitelný problém. Mnohem více alarmující však je nerespektování Vyhlášky ze strany ministerstev a dalších ústředních orgánů.

Z vyhodnocení webových stránek těch institucí, které se o plnění Vyhlášky alespoň nějakým způsobem snaží, je možné (kromě jednotlivých individuálních chyb) formulovat dva hlavní poznatky. Jako první lze uvést častý stav, kdy na webové stránce figuruje dnes již **neplatná struktura povinných informací**. Ode dne, kdy současná Vyhláška vstoupila v platnost, uběhlo v době dokončování této práce již více než sedm měsíců a úřady tedy měly dostatek času, aby se novým požadavkům přizpůsobily, zvláště když mnohé změny jsou pouze dílčí a formální (například změny spočívající v nutnosti rozdělení prvku 4. Kontaktní spojení na osm vnořených prvků). Na úřady se, kromě prvku 16. Licenční smlouvy, nekladl požadavek produkovat nové informace, a šlo tedy jen o úpravu stávající struktury. Častou chybou, která je spojena se zveřejněním informací podle neplatného Standardu, je uvedení komentáře k obsahu namísto uvozovacího textu. Například první prvek je tak uvozen textem „Úplný oficiální název povinného subjektu“, který je však pouze popisem obsahu prvku v textu Standardu. Platným uvozovacím textem je podle Standardu spojení „Oficiální název“. Tento uvozovací text je však podle současně platné Vyhlášky chybný, protože je nutné uvést i označení prvku (tedy jeho pořadové číslo). Správně by tedy informace o názvu povinné instituce měla být: „1. Oficiální název“.

Druhý problém se netýká přímo struktury povinných informací, ale jejich **umístění**. Neexistuje žádné pevné pravidlo, kde by měly být povinné informace na webu umístěny, a každá povinná organizace si může toto umístění zvolit naprosto libovolně podle individuální struktury webu. Na něm pak může být velmi problematické povinné informace nalézt. Na webech je možné setkat se s několika způsoby, kde povinné informace uvést: v sekci se souhrnnými informacemi o úřadu, pod samostatným odkazem na jakémkoliv místě v grafickém uživatelském rozhraní webu (může jít o grafické tlačítko, o odkaz v zápatí, apod), v sekci elektronické úřední desky, v obecné sekci o poskytování informací podle zákona 106/1999 Sb., nebo, ve výjimečných případech, není možné rychle rubriku povinných informací nalézt a je potřeba využít souhrnného seznamu odkazů – tzv. mapu webu, pokud ji daný web obsahuje.

Na jednotlivých webech se samozřejmě liší i názvy sekce povinných informací. Je možné se setkat s názvy, které jsou odvozeny od zákona 106/1999 Sb. (např. Povinné informace dle zákona č. 106/1999 Sb.), od Standardu nebo Vyhlášky. Případně je v názvu uveden jednoduše text Povinné informace.

Z toho vyplývá, že ačkoliv byl při tvorbě Standardu a později Vyhlášky kladen důraz na jednotnost struktury povinně zveřejňovaných informací, nejednotnost jejich umístění snahu o standardizaci poskytování informací na webech do značné míry znehodnocuje. Ujednacení umístění poskytovaných informací by mohlo být náplní případné novelizace. Možné řešení by mohlo být například využití domény třetího řádu, podobným způsobem, kterým jsou umístěny sekce FOIA na webech amerických ústředních institucí (např. foia.fbi.gov). Při současném stavu, kdy mnoho webů má své povinné informace zveřejněny podle neplatné struktury, by však další novelizace vnesla do systému ještě větší nesoulad a nesrovnalosti.

Závěr

Vzhledem k tomu, že legislativa, která upravuje nakládání s informacemi produkoványi veřejnou správou, je u nás v podstatě stále ve fázi vývoje, není snadné určit, jakým směrem by se měla dále ubírat. Již v době dokončování této diplomové práce se mezi politiky jedná o další novely zákona o ISVS. Co se však týká konkrétní problematiky zveřejňování povinných informací na webech veřejných institucí, je možné formulovat praktická doporučení, která vyplývají z provedeného průzkumu.

Především je patrné, že přechod ze Standardu na Vyhlášku, spolu se změnou struktury povinných informací, vnesl do celé situace zmatky a nejasnosti. Mnohé instituce mají své informace zveřejněny vzorně, bohužel však podle již neplatné struktury. Je možné očekávat, že pokud by, jako projev legislativní horlivosti, byla dnes platná Vyhláška opět upravována, bude se chybovost a nedostatečnost zveřejňovaných údajů jen zvyšovat.

V první řadě by tedy mělo být dohlédnuto na to, aby povinné subjekty dostály svým povinnostem a případné chyby odstranily. Mnohé veřejné instituce, a není to případ pouze malých obcí ale i velkých úřadů s mnohamilionovými rozpočty, na svých webech žádné povinné informace uveřejněné nemají, aniž by to vadilo občanům, kontrolním úřadům, nebo i přímo vedení organizace (z vlastní zkušenosti). Je možné předpokládat, že případné úpravy a odstraňování chyb by se tak uskutečňovaly spíše z důvodu stížnosti ze strany občanů.

Záleží však na dalším rozvoji informační gramotnosti české společnosti, zda občané budou skutečně zvyklí vyhledávat potřebné informace o veřejných institucích na internetu, ať už na portálu veřejné správy nebo přímo na webech povinných subjektů. Pokud budou občané důkladně obeznámeni s tím, jaké informace mají právo od veřejných institucí získat a v jaké formě, budou se dožadovat nápravy. Je však otázkou, zda

sami odpovědní zaměstnanci veřejných institucí si jsou svých povinností vědomi a zda se v problematice zákonných požadavků na fungování webových stránek ve veřejné správě orientují.

Není pochyb o tom, že v budoucnu by měl být proveden další podobný průzkum plnění požadavků vyhlášky a tak zjištěno, zda se povinné subjekty snaží o nápravu nedostatků. Tato diplomová práce a výsledky průzkumu, který je její součástí, může sloužit jako jakýsi startovní bod, který vyhodnotil situaci půl roku po uvedení Vyhlášky v platnost a poukázal na nejkřiklavější a nejzávažnější nedostatky v jejím plnění.

Použitá literatura

- Česko. Zákon č. 365 ze dne 14. září 2000 o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů. In Sbírka zákonů České republiky. 2000, částka 99, s. 4666-4671. Dostupný také z WWW: < <http://www.mvcr.cz/sbirka/2000/sb099-00.pdf> >.
- Česko. Zákon ze dne 10. února 2006, kterým se mění zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů, ve změně pozdějších předpisů, a další související zákony. In Sbírka zákonů České republiky. 2006, částka 30, s. 1011-1023. Dostupný také z WWW: < <http://www.mvcr.cz/sbirka/2006/sb030-06.pdf> >.
- Česko. Zákon č. 61/2006 Sb. Parlamentu České republiky , kterým se mění zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění zákona č. 81/2005 Sb., a zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů. In Sbírka zákonů České republiky. 2006, částka 26, s. 882. Dostupné také z WWW: < <http://www.mvcr.cz/sbirka/2006/sb026-06.pdf> >
- Česko. Zákon č. 517/2002 Sb. Parlamentu České republiky , kterým se provádějí některá opatření v soustavě ústředních orgánů státní správy a mění některé zákony. In Sbírka zákonů České republiky. 2002, částka 179, s. 10149. Dostupné také z WWW: < <http://www.mvcr.cz/sbirka/2002/sb179-02.pdf> >
- Česko. Vyhláška č. 442/2006 Sb., kterou se stanoví struktura informací zveřejňovaných o povinném subjektu způsobem umožňujícím dálkový přístup. In Sbírka zákonů České republiky.

2006, částka 143, s. 6149-6160. Dostupné také z WWW: <
<http://www.mvcr.cz/sbirka/2006/sb143-06.pdf>>

- TOTH, Petr. Informační systémy státní správy a územní samosprávy. Praha: Vysoká škola ekonomická, 1993, 100 s. ISBN 80-7079-855-6.
- SMEJKAL, Vladimír. Informační systémy veřejné správy ČR. Praha: Oeconomica, 2003. 121 s. ISBN 80-245-0533-9.
- Standard ISVS pro zveřejňování vybraných informací o veřejné správě způsobem umožňujícím dálkový přístup. Praha: Úřad pro veřejné informační systémy, 2002. 16 s.
- Historie zákona o svobodě informací . *Otevřete.cz : web pro otevřenost veřejné správy* [online]. 2004 [cit. 2007-04-25]. Dostupný z WWW: <<http://www.otevrete.cz/index.php?akce=clanek&id=2>>.
- Povinně zveřejňované informace . *Otevřete.cz : web pro otevřenost veřejné správy* [online]. 2004 [cit. 2007-04-25]. Dostupný z WWW: <<http://www.otevrete.cz/index.php?akce=clanek&id=105>>.
- Ve Velké Británii začal platit zákon o svobodném přístupu k informacím . *Otevřete.cz : web pro otevřenost veřejné správy* [online]. 2004 [cit. 2007-04-15]. Dostupný z WWW: <<http://www.otevrete.cz/index.php?id=544&akce=clanek>>.
- KUŽÍLEK, Oldřich. FOIA a Sunshine stručně. *Otevřete.cz : web pro otevřenost veřejné správy* [online]. 2004 [cit. 2007-04-12]. Dostupný z WWW: <<http://www.otevrete.cz/index.php?id=99&akce=clanek>>.

- 15. července 1978 Sbírka zákonů Francouzské republiky 2851. *Otevřete.cz : web pro otevřenost veřejné správy* [online]. 2004 [cit. 2007-04-18]. Dostupný z WWW: <<http://www.otevrete.cz/index.php?id=93&akce=clanek>>.
- Ústava Švédského království (Regeringes Formen) . *Otevřete.cz : web pro otevřenost veřejné správy* [online]. 2004 [cit. 2007-04-26]. Dostupný z WWW: <<http://www.otevrete.cz/index.php?id=135&akce=clanek>>.
- KLOKOČKA, Vladimír: Ústavy států Evropské unie. Ústavní texty Belgie, Dánska, Finska, Francie, Irsko, Itálie, Lucemburska, Německo, Nizozemí, Portugalsko, Rakousko, Řecko, Španělsko, Švédsko, Velké Británie. Přel. V. Klokočka, E. Wagnerová 2. vydání. Praha. Linde a.s. 2004. 795 s. ISBN 80-7201-466-8
- Zlatý erb 2007 : Obec dala městům na frač. *Otevřete.cz : web pro otevřenost veřejné správy* [online]. 2007 [cit. 2007-05-20]. Dostupný z WWW: <<http://www.otevrete.cz/index.php?akce=clanek&id=694>>.
- ŠPINAR, David. Jak budou vypadat pravidla přístupného webu pro veřejnou správu? *Lupa* [online]. Dostupný na WWW: <http://www.lupa.cz/clanky/jak-budou-vypadat-pravidla-pristupneho-webu-pro-verejnou-spravu/>
- ŠPINAR, David. *Tvoříme přístupné webové stránky*. 1. vyd. Brno : Zoner Press, 2004. 360 s. ISBN 80-86815-11-0.
- ŠPINAR, David. Přístupnost webů státní správy - testovací kritéria. *Lupa* [online]. Listopad 2003. [cit. 2006-04-25]. Dostupné z <<http://www.lupa.cz/clanky/pristupnost-webu-statni-spravy-testovaci-kriteria/>>. ISSN 1213-0702.

- Chmelař, Tomáš. Legislativní úpravy přístupnosti a metodiky tvorby přístupných webových dokumentů. *Ikaros* [online]. 2006, roč. 10, č. 4 [cit. 2007-03-09]. Dostupný na WWW: <http://www.ikaros.cz/node/3304>. URN-NBN:cz-ik3304. ISSN 1212-5075
- Dohnal, V.: Právo na informace. Brno. Ekologický právní servis. 1997
- Kužílek, O., Žantovský, M.: Svoboda informací. Svobodný přístup k informacím v právním řádu České republiky. Praha. LINDE Praha, a. s. 2002
- ŠMÍD, Vladimír. Informační systém veřejné správy a jeho vztah k ostatním informačním systémům. In *Celostátní konference Tvorba softwaru 2002. Sborník příspěvků.xxx*. Ostrava : TANGER, s.r.o., 2002. ISBN 80-85988-74-7, s. 180-185. 27.5.2002, Ostrava.
- ŠMÍD, Vladimír. Informační systém veřejné správy vs. komerční informační systémy. In *Celostátní konference Tvorba softwaru 2005. Sborník příspěvků.xxx*. Ostrava : TANGER, s.r.o., 2005. ISBN 80-86840-14-X, ???-9 s. 1.6.2005, Ostrava.
- PERNICA, Milan. *Smysl, využití a perspektiva rozsáhlých počítačových sítí úřadů veřejné správy*. [s.l.], 2006. 49 s. Masarykova univerzita. Bakalářská práce.
- KORBEL, František. *Svobodný přístup k informacím podle zákona č. 106/1999 Sb. : vybrané problémy*. [s.l.], 2005. 244 s. Právnická fakulta Masarykovy univerzity v Brně. Dizertační práce.

- KUŽÍLEK, Oldřich. Hodnocení povinných informací na webech obcí a měst v soutěži Zlatý erb. *Veřejná správa online* [online]. 2006, č. 3 [cit. 2007-06-18]. Dostupný z WWW: <<http://vsol.obce.cz/clanek.asp?id=2006312>>.
- Portál veřejné správy. *Veřejná správa online* [online]. 2003, č. 5 [cit. 2007-04-18]. Dostupný z WWW: <<http://vsol.obce.cz/clanek.asp?id=2003503>>.
- MATOUŠOVÁ, Miroslava. Svoboda informací jako téma informační politiky. *Ikaros* [online]. 1998, roč. 2, č. 6 [cit. 2007-08-10]. Dostupný na WWW: <<http://www.ikaros.cz/node/227>>. URN-NBN:cz-ik227. ISSN 1212-5075.

Evidence výpůjček

Prohlášení: Dávám svolení k půjčování této diplomové práce. Uživatel potvrzuje svým podpisem, že bude tuto práci řádně citovat v seznamu použité literatury.

V Praze, 6. 8. 2007.   Luboš Zálom

Jméno	Katedra / Pracoviště	Datum	Podpis